

Татарстан Республикасы
Чистай муниципаль районы
Нарат-Елга авыл жирлеге Советы
КАРАРЫ

2020 елның 30 марта 70/1

Татарстан Республикасы
Чистай муниципаль районының
«Нарат-Елга авыл жирлеге» муниципаль
берәмлеке бюджет процессы түрүндагы
нигезләмәне раслау хакында

Чистай шәһәр прокурорының 2020 елның 03 марта түрүндагы 02-08-03-2020 номерлы
федераль законнары бозуларны бетерү түрүндагы күрсәтмәсен карап, 2019 елның 26
июлендә кабул ителгән «Россия Федерациясе Бюджет кодексына дәүләт (муниципаль)
финанс контролен, эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын камилләштерү
өлешендә үзгәрешләр керту түрүнда»ғы 199 номерлы Федераль закон нигезендә Нарат-
Елга авыл жирлеге Советы

КАРАР БИРӘ:

1. Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районының «Нарат-Елгаавыл
жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет процессы түрүндагы нигезләмәне күшымта
нигезендә расларга:

2. Үз көчен югалткан дип танырга:

- «Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районының Нарат-Елга авыл жирлеге
Советының 2014 елның 17 июнендәге «Нарат-Елгаавыл жирлеге» муниципаль
берәмлекендә бюджет процессы түрүндагы нигезләмәне раслау хакында» 6/3 номерлы
каарын;

- «Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районының 2015 елның 18
августындагы «Нарат-Елга авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет процессы
турьиндагы нигезләмәне раслау хакында» 2014 елның 17 июнендәге 6/3 номерлы Нарат-
Елга авыл жирлеге Советы каарына үзгәрешләр керту түрүнда» 13/1 номерлы каарын;

- «Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районының 2016 елның 15
апрелендәге «Нарат-Елга авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет процессы
турьинда нигезләмәне раслау хакында» 2014 елның 17 июнендәге 6/3 номерлы Татарстан
Республикасы Чистай муниципаль районының Нарат-Елга авыл жирлеге Советы
каарына үзгәрешләр керту түрүнда» 10/1 номерлы Нарат-Елга авыл жирлеге Советы
каарын;

- «Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районының 2017 елның 28
июнендәге «Нарат-Елга авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет процессы
турьинда нигезләмәне раслау хакында» 2014 елның 17 июнендәге 6/3 номерлы Нарат-
Елга авыл жирлеге Советы каарына үзгәрешләр керту түрүнда» 23/1 номерлы каарын.

3. «Россия Федерациясе Бюджет кодексының аерым нигезләмәләренең гамәлдә
булышын туткатьп тору һәм 2020 елда Россия Федерациясе бюджет системасы
бюджетлары үтәлеше үзенчәлекләрен билгеләү түрүнда» 2009 елның 12 ноябрендәге
367-ФЗ номерлы Федераль законның 3 статьясындагы 1, 1.1 пунктларында күрсәтелгән
акчаларга кагылмый дип билгеләргә.

4. Әлеге каарны билгеләнгән тәртиптә игълан итәргә һәм Чистай муниципаль
районының рәсми сайтында урнаштырырга (www.chistopol.tatarstan.ru).

5. Әлеге каарның үтәлешен контролъдә тотуны Нарат-Елга авыл жирлеге
Советының бюджет буенча дайми комиссиясенә йөкләргә.

Нарат-Елга авыл жирлеге
башлыгы А.Р.Хамитов

Нарат-Елга авыл жирлеге Советының
2020 елның 30 мартаңдагы
81/1 номерлы каарына
1 нче күшымта

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЧИСТАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ «НАРАТ-ЕЛГА АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ»
МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕНДӘ БЮДЖЕТ ПРОЦЕССЫ
ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӘ

1 бүлек. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1 статья. Бюджет процессының хокукий нигезе

1. Әлеге Нигезләмә Россия Федерациясенең бюджет законнары, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» гы Федераль законы, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районның «Нарат-Елга авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы (алга таба-Федераль законы) нигезендә эшләнде, шулай үк Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районның «Нарат-Елга авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең башка муниципаль хокукий актлары белән Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районның «Нарат-Елга авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге бюджеты проектын төзу һәм карау, Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районның «Нарат-Елга авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке бюджетын раслау һәм үтәү, аның үтәлешен контролльдә тоту, бюджет исәбен алу, төзу нигезләрен һәм тәртибен билгели., бюджет хисаплылыгын карау һәм раслау.

2. Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төшенчәләр һәм терминнар Россия Федерациясе Бюджет кодексы билгеләгән мәгънәләрендә кулланыла.

2 статья. Жирлек бюджетының хокукий рәвеше

1. Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районның «Нарат-Елга авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге бюджеты (алга таба - жирлек бюджеты, жирлек) һәм аның үтәлеше турында хисап Нарат-Елга авыл жирлеге Советының каары рәвешендә эшләнә һәм раслана.

2. Жирлек бюджеты чираттагы финанс елына һәм план чорына төzelә һәм өч елга раслана.

3. Жирлек бюджеты проектын төзу Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районның «Нарат-Елга авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәманың таләпләрен үтәү белән кабул ителә торган жирлек Советы каарлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

4. Жирлек Советының жирлек бюджеты турындағы каары чираттагы финанс елының 1 гыйнварыннан үз көченә керә һәм, жирлек бюджеты турындағы каарда башкасы карапмаган булса, финанс елының 31 декабре буенча гамәлдәбула.

5. Жирлек бюджеты турындағы каар билгеләнгән тәртиптә имзасалынганнан соң 10 көннән дә соңга калмыйча рәсми рәвештә бастырып чыгарылыргатиеш.

3 статья. Бюджет классификациясе

1. Жирлек бюджетын төзу һәм үтәү, бюджет хисаплылыгын төзу Россия Федерациясендә билгеләнгән бюджет классификациясе нигезендә гамәлгә ашырыла

2. Жирлекнен бюджет вәкаләтләренә Россия Федерациясе бюджет классификациясенең бюджетка караган жирлек өлкәсендә билгеләү, детальләштерү һәм куллану тәртибен ачыклау керә.

3. Нарат-Елга авыл жирлегенең Башкарма комитеты төп администраторлары жирле үзидарә органнары һәм (яисә) алар карамагындағы казна учреждениеләре булган керем төрләре буенча подвидлар кодлары исемлеген раслый.

4. Нарат-Елга авыл жирлегенең Башкарма комитеты жирлек бюджетының максатчан маддәләре исемлеге һәм кодлары билгеләнә.

4 статья. Бюджет процессының принциплары һәм этаплары

1. Жирлек Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән Россия Федерациясе бюджетсистемасы принципларына нигезләнә.

2. Бюджет процессы тубәндәге этапларны үз эченә ала:

- 1) жирлек бюджеты проектын төзү;
- 2) жирлек бюджетын карау һәм раслау;
- 3) жирлек бюджетын үтәү;
- 4) жирлек бюджетының үтәлешен тикшереп тору;
- 5) бюджет исәбен гамәлгә ашыру;
- 6) бюджет хисаплылығын төзү, тышкы тикшерү, карау һәм раслау.

5 статья. Бюджет процессында катнашучылар һәм аларның бюджет вәкаләтләре

1. Бюджет процессында тубәндәгеләр катнаша:

1) Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районның «Нарат-Елга авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге башлыгы (алга таба - жирлек башлыгы);

2) Нарат-Елга авыл жирлеге Советы (алга таба текст буенча - жирлек Советы);

3) Нарат-Елга авыл жирлеге Башкарма комитеты (алга таба текст буенча - жирлек Башкарма комитеты);

4) Контроль-ревизия комиссиясе;

5) баш урнаштыручылар, бюджет акчаларын бүлүчеләр;

6) төп администраторлар, бюджет керемнәре администраторлары;

7) төп администраторлар, бюджет қытлыгын финанслау чыганакларының;

8) бюджет акчаларын алучылар.

2. Жирлек Советы:

1) жирлек бюджетын һәм аның үтәлеше турындағы хисапны карый һәм раслый;

2) жирлек бюджеты чыгымнарының муниципаль минималь социаль стандартларын һәм башка нормативларын раслый;

3) жирле салымнар һәм жыемнар кертә, алар буенча ставкалар күләмнәрен билгели һәм аларны түләү буенча законнар тарафыннан бирелгән хокуклар чикләрендә ташламалар бирә;

4) заемнарның максатлары, рәвешләре, суммалары турында карарлар кабул итә;

5) жирлек бюджетын үтәүнең аерым мәсьәләләрен карау барышында тикшереп тора;

6) жирлек бюджетының үтәлешен тикшереп торуны гамәлгә ашыручы органнарының хокукый статусын төзи һәм билгели;

7) депутатларның, жирле үзидарәнең сайланулы органнары әгъзаларының, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затларының үз вәкаләтләрен дайми нигездә башкаручы, муниципаль һәм башка хезмәткәрләрнең хезмәте өчен түләү қүләмнәрен һәм шартларын билгели;

8) бюджетара трансфертларны бүлү методикасын һәм (яисә) бирү тәртибен эшли һәм раслый;

9) Россия Федерациясе Бюджет кодексы, 2003 елның 6 октябрендәге «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» гы 131-ФЗ номерлы Федераль законы, 2011 елның 7 февралендәге «Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләрнең контроль-хисап органнарын

оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары түрүнда»ғы 6-ФЗ номерлы Федераль законы, Россия Федерациясенең башка норматив хокукий актлары, жирлек Уставы, әлеге Нигезләмә нигезендәбашка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

3. Жирлекнең Башкарма комитеты:

1) жирлек бюджеты проектын төзүне, жирлек бюджетының үтәлешен, шул исәптән жирлек бюджеты керемнәрен жыюны тәэммин итә;

2) жирлек Советы раславына жирлек бюджеты түрүндагы карар проектын һәм аның үтәлеше түрүндагы хисапны тәкъдим итә;

3) жирлек бюджетының үтәлешен оештыра;

4) жирлек бюджеты проектын төзү өчен кирәклे материалларны һәм жирлек бюджеты үтәлеше түрүндагы хисапны баш бүлүчеләрдән, алар белән эш итүчеләрдән һәм алучылардан ала;

5) жирлек Башкарма комитетының финанс ресурслары белән эш итә;

6) Россия Федерациясе Бюджет законнары, жирлек Советы карарлары нигезендә жирлек бюджеты үтәлеше өчен жаваплы;

7) жирлекнең социаль-икътисади үсеш планнарын һәм программаларын раслау, аларның үтәлеше түрүндагы отчетларны раслау түрүнде жирлек Советына билгеләнгән тәртиптә кертә;

8) жирлек бюджетына муниципаль бурыч алулар жәлеп итү түрүнде шартнамәләр, шулай ук жирлек бюджеты акчаларын кире кайтару нигезендә бирү түрүнде шартнамәләр төзи;

9) жирлекнең чыгым йөкләмәләре реестрын алып бару тәртибен билгели;

10) шәһәр бюджеты акчаларын алучыларның, бюджет кредитларын, муниципаль гарантияләрне алучыларның финанс хәлен тикшерә;

11) жирлекнең муниципаль бурыч кенәгесен алып баруны гамәлгә ашыра;

12) жирлек бюджеты үтәлешен алдан, агымдагы һәм алга таба тикшереп торуны гамәлгә ашыра;

13) жирлек бюджеты чарапары белән операцияләр башкара;

14) жирлек бюджеты үтәлеше түрүнде хисап төзи;

15) жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүчеләрдән, бүлүчеләрдән, алучылардан әлеге акчаларны алу, күчерү, күчерү һәм куллану белән бәйле башка белешмәләрдән файдалану түрүнде билгеләнгән формалар буенча хисап бирүләрен таләп итү хокуқына ия;

16) кредит оешмаларыннан жирлек бюджеты акчалары белән операцияләр түрүнде белешмәләр ала;

17) бюджет канунчылыгының ачыкланган хокук бозуларын бетерү таләбе белән бюджет процессының баш бүлүчеләргә, боеручыларга һәм жирлек бюджеты акчаларын алучыларга тиешле дәрәҗәдә үтәлмәве түрүнде кисәтүләр чыгара һәм аларны бетерүне тикшереп тора;

18) билгеләнгән тәртиптә, шул исәптән финанс контроле органнары күрсәтмәләре буенча, баш бүлүчеләрнен, жирлек бюджеты акчаларын алучыларның максатчан билгеләнеше буенча файдаланылмаган бюджет акчалары күләмендә шәхси счетларыннан акчаларны күчерә;

19) бюджет законнары нигезендә шәһәр бюджетын алучыларның барлык счетларыннан бюджет кредитлары рәвешендә бирелгән акчаларны, алар буенча кире кайтару срокы тәмамланган акчаларны, шулай ук бюджет кредитларыннан файдаланган өчен түләнергә тиешле процентларны төшереп калдыра;

20) жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүчеләргә, бүлүчеләргә һәм алучыларга жаваплылык чарапарын куллана,

21) жирлек бюджеты акчаларын алучыларның, баш урнаштыручыларның һәм аларның жыелма реестрын алып бара;

22) бюджет йөкләмәләре лимитын төп бүлүчеләр, бүлүчеләр һәм турыдан-туры алучылар өчен билгели һәм раслы;

23) бюджет ассигнованиеләрен һәм (яисә) бюджет йөкләмәләре лимитларын бюджет акчаларының баш бүлүчеләренә житкерү тәртибен билгели;

24) Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы, Федераль салым хезмәте, Татарстан Республикасы буенча Федераль казначаылык идарәсе белән бюджет мәсьәләләре буенча үзара мөнәсәбәтләрне гамәлгә ашыра;

25) бюджет кредитын кире кайтару буенча юридик затның һәм муниципаль берәмлекнәң йөкләмәләрен үтәүне тәэммин итү ысулы буларак бирелә торган банк гарантисенең ышанычлылыгын (ликвидлыгын) бәяләү тәртибен билгели;

26) Россия Федерациясенең бюджет законнары, әлеге Нигезләмә һәм (яисә) алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукий актлар нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Контроль-ревизия комиссиясе тубәндәге вәкаләтләрне гамәлгә ашыра:

1) бюджет акчаларыннан файдалануның экономиясен һәм нәтижәлелеген билгеләүгә юнәлдерелгән нәтижәлелеген аудит буенча;

2) жирлек бюджеты турыйндағы карарлар, Россия Федерациясе бюджет законнарының башка норматив хокукий актлары проектларын, шул исәптән жирлек бюджетының күрсәткечләренең (параметрларының һәм характеристикаларының) нигезлелеген тикшерү буенча;

3) муниципаль программаларга экспертиза ясау;

4) бюджет процессын анализлау һәм мониторинглау, шул исәптән бюджет процессында ачыкланган тайпылышларны бетерү һәм Россия Федерациясе бюджет законнарын камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләү;

5) бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, бюджет керемнәренең баш администраторлары, эчке финанс аудиты бюджеты қытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары тарафыннан гамәлгә ашыруны камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләү;

6. Бюджет акчаларын баш бүлүче (булүче) (алга таба - ГРБС).

6.1. Жирлек бюджетының ГРБСы жирлек Башкарма комитеты булып тора.

6.2. ГРБС тубәндәге бюджет вәкаләтләренә ия:

- расланган бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә бюджет акчаларыннан файдалануның нәтижәлелеген, адреслылыгын һәм максатчан характерын тәэммин итә;

- үзенә буйсынган эш бирүчеләрнең һәм бюджет акчаларын алучыларның исемлелеген тәзи;

- бюджет йөкләмәләренең һәм бюджет ассигнованиеләренең расланган лимитлары чикләрендә үтәлергә тиешле чыгым йөкләмәләре реестрын алып бара;

-бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыра, бюджет ассигнованиеләрен нигезләүне тәзи;

- бюджет язмасын тәзи һәм алып бара, бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләре лимитларын ведомство карамагындағы күрсәтмә бирүчеләр һәм бюджет акчаларын алучылар буенча бүлә һәм бюджетның тиешле өлешен башкара;

- бюджет йөкләмәләре лимитларын формалаштыру һәм үзгәрту буенча тәкъдимнәр кертә;;

- жыелма бюджет язмасын формалаштыру һәм үзгәрту буенча тәкъдимнәр кертә;

- ведомство буйсынуындағы бюджет учреждениеләре бюджет сметаларын раслау тәртибен билгели;

- муниципаль биремнәр тәзи;

- субвенцияләр, бюджетара субсидияләр һәм бюджет законнарында билгеләнгән башка субсидияләр алучыларның аларны биргәндә билгеләнгән шартларның үтәлешен тикшереп торуны тәэммин итә;

- үз эшчәнлеге өлкәсендә ведомство финанс контроле оештыра һәм гамәлгә ашыра;

- ГРБСның бюджет хисабын формалаштыра;

- бюджет акчаларын алучыларның үз буйсынуындағы акчалата йөкләмәләре буенча жирлек исеменнән тиешенчә җавап бирә;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм алар нигезендә кабул ителә торган, бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукий актларда билгеләнгән бүтән бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

6.3. Жирлек бюджетының ГРБСы судта жирлеккә карата дәгъвалар буенча жавап берүче вәкиле сыйфатында жирлек исеменнөн чыгыш ясый:

1) жирле үзидарә органының яисә әлеге органнарның вазыйфаи затларының законсыз гамәлләре нәтижәсендә физик затка яисә юридик затка китерелгән зиянны ведомстводан тартуы буенча, шул исәптән законга яисә башка хокукий актка туры килми торган жирле үзидарә органы актларын чыгару нәтижәсендә каплау турында;

2) ведомство буйсынуындагы бюджет учреждениеләренең акчалата йөкләмәләре буенча субсидия жаваплылыгы тәртибендә курсателә торган;

3) муниципаль берәмлеккә карата федераль закон нигезендә тиешле гавами-хокукий белем мәнфәгатьләрен гамәлгә ашыручи орган Россия Федерациясе бюджет законнары нигезендә жирлек бюджеты акчаларын баш урнаштыручының вәкаләтләрен тапшыра торган башка дәгъвалар буенча.

7. Жирлек бюджеттының бюджет акчаларын (алга таба - РБС) бүлүчесе - бюджет акчаларын алучылар арасында бюджет ассигнованиеләрен һәм бюджет йөкләмәләре лимитларын бүлү хокукуна ия жирле үзидарә органы, бюджет һәм автоном учреждениеләр.

РБС түбәндәгे бюджет вәкаләтләрене ия:

- бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыра;

- бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләре лимитларын бюджет акчаларын алучыларга бүлеп бирә һәм бюджетның тиешле өлешен үти;

- бюджет язмасын формалаштыру һәм үзгәрту буенча тәкъдимнәр кертә;

- максатчан билгеләнештәге бюджетара субсидияләрне, субвенцияләрне һәм башка бюджетара трансфертларны, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән башка субсидияләрне һәм бюджет инвестицияләрен, аларны биргәндә билгеләнгән шартларны, максатларны һәм тәртибен алучылар тарафыннан үтәүне тәэмин итә;

- бюджет акчаларының тиешле баш бүлүчесе тарафыннан билгеләнгән очракта һәм тәртиптә бюджет акчалары баш урнаштыручының үз карамагында булган аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

8. Жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторы:

1) үзенә буйсынган жирлек бюджеты керемнәренең администраторлары исемлеген төзи;

2) урта сроклы финанс планын яисә жирлек бюджеты проектын төзу өчен кирапле белешмәләрне тапшыра;

3) касса планын төзу һәм алып бару өчен белешмәләр бирә;

4) жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторын формалаштыра һәм аның бюджет хисабын тапшыра;

5) Россия Федерациясенең бюджет законнарында, әлеге Нигезләмәдә һәм алар нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукий актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

Жирле үзидарә органнары булган һәм (яисә) алар карамагынданың казна учреждениеләре булган жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторларының бюджет вәкаләтләре жирлек Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла;

6) Россия Федерациясе бюджет системаи бюджетлары керемнәре чыганаклары исемлеге нигезендә жирлек бюджеты керемнәре чыганаклары реестрын үзенә беркетелгән керем чыганаклары буенча алып бара.

9. Жирлек бюджеты керемнәре администраторы:

1) алар буенча бюджетка түләүләрне, пеняларны һәм штрафларны башкаруның тулысынча һәм үз вакытында башкарылуын исәпләүне, исәпкә алуны һәм тикшереп торуны гамәлгә ашыра;

2) бюджетка түләүләр буенча бурыч, пенялар һәм штрафлар түләтүне гамәлгә ашыра;

3) бюджетка артык түләнгән (түләтелгән) түләүләрне, пеняларны һәм штрафларны, шулай ук мондый кире кайтаруны үз вакытында башкармаган һәм артык түләтелгән суммага исәпләнгән процентларны кире кайтару турында карап кабул итә һәм йөкләмәне

Федераль казначылык органына Россия Федерациисе Финанс министрлігі билгеләгән тәртиптә кире кайтаруны ғамәлгә ашыру өчен тапшыра;

4) Россия Федерациисе бюджет системасы бюджетларына түләүләрне исәпләу (төгәлләштерү) турында карап кабул итә һәм Федераль казначылык органына хәбәрнамә тапшыра;

5) жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторы билгеләгән очракта һәм тәртиптә жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторына жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторы тарафыннан билгеләнгән белешмәләрне төзи һәм тапшыра;

6) Россия Федерациисeneң бюджет законнарында, әлеге Нигезләмәдә һәм алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мәнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукий актларда билгеләнгән бүтән бюджет вәкаләтләрен ғамәлгә ашыра;

7) 2010 елның 27 июнендейге «Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтуне оештыру турында»ғы 210-ФЗ номерлы Федераль законы белән билгеләнгән тәртип нигезендә дәүләт һәм муниципаль түләүләр турында дәүләт мәгълүмат системасына Россия Федерациисе бюджет системасы бюджетларының керемнәрен формалаштыру чыганаклары булган физик һәм юридик затлар тарафыннан дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр өчен акча түләү өчен кирәклө мәгълүматны, шулай ук башка түләүләрне тапшыра.

10. Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы:

1) жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының үзенә караган администраторлары исемлекләрен төзи;

2) жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары буенча кертемнәрне һәм түләүләрне планлаштыра (фаразлый);

3) жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларын каплау өчен билгеләнгән ассигнованиеләренең адреслылыгын һәм аның карамагына бүләп бирелгән ассигнованиеләрдән файдалануның максатчан характеристын тәэмин итә;

4) бюджет ассигнованиеләрен бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының ведомство администраторлары буенча бүлә һәм жирлек бюджетының тиешле өлешен башкара;

5) жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторының бюджет хисабын формалаштыра.

11. Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары администраторы:

1) жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары буенча кертемнәрне һәм түләүләрне планлаштыра (фаразлый);

2) бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары бюджетына керүнен тулылыгын һәм үз вакытында башкаралуын тикшереп тора;

3) жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджеттан керемнәр һәм түләүләр тәэмин итә;

4) бюджет хисабын төзи һәм тапшыра;

5) тиешле баш администратор тарафыннан билгеләнгән жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары очрагында һәм тәртибендә жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторының үз карамагында булган аерым бюджет вәкаләтләрен ғамәлгә ашыра;

6) әлеге Нигезләмә һәм алар нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукий актлар белән билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен ғамәлгә ашыра.

12. Бюджет чараларын алучы:

1) бюджет катнашмасын төзи һәм үти;

2) бюджет йөкләмәләренең һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләренең китерелгән лимитлары чикләрендә бюджет йөкләмәләрен кабул итә һәм (яисә) үти;

3) үзенә каралган бюджет ассигнованиеләренең нәтижәлелеген, максатчан файдалануын тәэмин итә;

4) бюджет язмасын үзгәртү буенча тәкъдимнәрне баш күрсәтмә бирүчегә (күрсәтмә бирүчегә) кертә;

5) бюджет исәбен алып бара (бухгалтерлык исәбен алып баруны тәэмин итә);

6) бюджет хисабын төзи (бюджет хисаплылыгын булдыруны тәэммин итә) һәм бюджет акчаларын алучының тиешле баш күрсәтмә бирүчегә (күрсәтмә бирүчегә) бюджет акчалары хисабын тапшыра;

7) Россия Федерациисе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм алар нигезендә бюджет хокук мәнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукий актларда кабул ителгән башка вәкаләтләрне башкара.

13. Жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүченен (күрсәтмә бирүченен), жирлек бюджеты керемнәренең баш администраторының (администраторының) бюджет вәкаләтләре, жирлек бюджеты кытлыгын эчке финанс контролен гамәлгә ашыру һәм эчке финанс аудитын финанслау чыганакларының баш администраторының (администраторының) Россия Федерациисе Бюджет кодексы нигезендә билгеләнә.

6 статья. Жирлек бюджеты керемнәре

1. Жирлек бюджеты керемнәре Россия Федерациисенең бюджет законнары, салымнар һәм жыемнар турындагы Россия Федерациисе законнары һәм башка мәжбүри түләүләр турындагы законнар һәм алар нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм салымнар һәм жыемнар турында Татарстан Республикасы законнары, жирлек Советының салымнар һәм жыемнар турындагы норматив-хокукий актлары нигезендә төзелә.

2. Жирлек Советының жирле салымнарны билгеләү турындагы, жирле салымнар турындагы карага үзгәрешләр кертү турындагы каары, жирлек Советы каарлары жирлек бюджеты керемнәрен үзгәртүгә китерүче бюджет хокук мәнәсәбәтләрен жайга сала торган жирле салымнар билгеләү турындагы каары чираттагы финанс елында һәм план чорында үз көченә керә торган каарлар чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турындагы каар проекты жирлек Советына кертелгән көнгә кадәр 10 көннән дә соңга калмыйча кабул ителергә тиеш.

3. Жирлек Советы каарларында чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турында каар кертелгән көннән соң кабул ителгән Россия Федерациисе бюджет системасы бюджетлары керемнәрен (чыгымнарын) үзгәртүгә китерә торган жирлек Советының салымнар һәм жыемнар турындагы каарына үзгәрешләр кертүне күздә тота торган каарлар жирлек Советының күрсәтелгән каарларының үз көченә керүе турында киләсе елның 1 гыйнварыннан да иртәрәк түгел, чираттагы финанс елыннан да иртәрәк булмаска тиеш.

4. Бюджетның салым булмаган керемнәре чыганаклары булып торучы түләүләр норматив хокукий актлар, муниципаль хокукий актлар, шартнамәләр аларны исәпләү тәртибе, күләмнәре, сроклары һәм (яисә) аларны түләү шартлары турындагы нигезләмәләрне күздә тотарга тиеш.

7 статья. Жирлек бюджеты чыгымнары

1. Жирлек бюджеты чыгымнарын формалаштыру Россия Федерациисе законнарында билгеләнгән дәүләт хакимияте органнарының, Татарстан Республикасының һәм жирле үзидарә органнарының вәкаләтләрен чикләүгә бәйле чыгым йөкләмәләре нигезендә гамәлгә ашырыла, аларның үтәлеше Россия Федерациисе законнары нигезендә чираттагы финанс елында һәм план чорында жирлек бюджеты акчалары исәбеннән башкарылырга тиеш.

2. Бюджет ассигнованиеләренә түбәндәгеләр керә:

1) муниципаль хезмәтләр күрсәтү, шул исәптән муниципаль ихтыяҗлар өчен товарлар кайтартуга, эшләр башкарууга, хезмәтләр күрсәтүгә муниципаль контрактлар өчен түләүгә ассигнованиеләр;

2) халыкны социаль тәэммин итү;

3) муниципаль учреждениеләр һәм муниципаль унитар предприятиеләр булмаган юридик затларга бюджет инвестицияләре бири;

4) юридик затларга (муниципаль учреждениеләргә субсидияләрдән тыш), индивидуаль эшкуарларга, физик затларга субсидияләр бири;

- 5) бюджетара трансферлар бирү;
- 6) муниципаль бурычка хезмәт күрсәтү;
- 7) жирле үзидарә органнарының яисә әлеге органнарның вазыйфаи затларының законсыз гамәлләре (гамәл қылмаулары) нәтижәсендә гражданга яисә юридик затка китерелгән зыянны түләтү турында жирлеккә карата дәгъвалар буенча суд актларын үтәү.

3. Муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә бюджет ассигнованиеләренә тубәндәгеләргә бюджет ассигнованиеләре көрө:

1) казна учреждениеләре функцияләрен үтәүне тәэммин итү, шул исәптән физик һәм юридик затларга муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга);

2) бюджет һәм автоном учреждениеләргә субсидияләр бирү, алар тарафыннан муниципаль биремне үтәүне финанс белән тәэммин итүгә субсидияләрне дә керту;

3) муниципаль учреждениеләр булмаган коммерциягә карамаган оешмаларга субсидияләр бирү, шул исәптән күрсәтелгән оешмалар тарафыннан физик һәм (яисә) юридик затларга муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) шартнамәләр (килешүләр) нигезе;

4) муниципаль ихтыяжларны тәэммин итү өчен товарлар, эшләр һәм хезмәт күрсәтүләр сатып алу (казна учреждениесе функцияләрен үтәүне тәэммин итү өчен бюджет ассигнованиеләреннән һәм казна учреждениеләре муниципаль милек объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләреннән тыш), шул исәптән тубәндәге максатларда:

- физик һәм юридик затларга муниципаль хезмәтләр күрсәтү;
- дәүләт оборона заказы կысаларында кораллану, хәрби һәм маҳсус техника, житештерү-техник билгеләнештәге продукция һәм мәлкәтне эшләү, сатып алу һәм ремонтлау;
- муниципаль матди резервка товарлар сатып алу;

5) муниципаль милек объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыру.

4. Казна учреждениеләре функцияләрен тәэммин итү тубәндәгеләрне үз эченә ала:

- жирле үзидарә органнары хезмәткәрләренен, муниципаль вазыйфаларны биләүче затларның, муниципаль хезмәткәрләрнен, хезмәткәрләрнен, башка категориядәге хезмәткәрләренен хезмәт хакы, хезмәт шартнамәләре (хезмәт контрактлары, контрактлары) һәм Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары, муниципаль хокукий актлар нигезендә командировка һәм башка түләүләр;

- муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар китерү, эшләр башкару, хезмәтләр күрсәтү өчен түләү;

- Россия Федерациясе бюджет системасына салымнар, җыемнар һәм башка мәжбүри түләүләр түләү;

- Эшчәнлеген башкарганда казна учреждениесе китергән зыянны каплау.

5. Физик һәм юридик затларга муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль биремне исәпкә алыш, шулай ук хисап финанс елында һәм агымдагы финанс елында башкарылачак.

6. Муниципаль биремдә тубәндәгеләр булырга тиеш:

1) күрсәтелгән муниципаль хезмәтләрнен (башкарыйлан эшләрнен) сыйфатын һәм (яисә) күләмен (этәлелеген) характеристаучы күрсәткечләр;

2) муниципаль биремнен үтәлешен тикшереп тору тәртибе, шул исәптән аны вакытыннан алда туктату шартлары һәм тәртибе;

3) муниципаль биремне башкару түрүндагы хисаплылыкка таләпләр.

Физик һәм юридик затларга муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә муниципаль биремдә шулай ук тубәндәгеләр булырга тиеш:

1) тиешле хезмәтләрдән файдаланучы физик һәм (яисә) юридик затлар категорияләрен билгеләү;

2) тиешле хезмәтләр күрсәтү тәртибе;

3) Россия Федерациясе законнарында аларны түләүле нигездә күрсәтү каралган очракларда физик яисә юридик затларның тиешле хезмәт күрсәтүләре өчен түләүгә инчик бәяләр (тарифлар), яисә Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән очракларда күрсәтелгән бәяләрне (тарифларны) билгеләү тәртибе.

Муниципаль бирем күрсәткечләре муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга), казна учреждениесенә бюджет сметасын төзүгә бюджет ассигнованиеләрен плannаштыру, шулай ук бюджет яисә автоном учреждениегә муниципаль биремне үтәүгә субсидияләр күләмен билгеләү өчен жирлек бюджеты проектын төзегәндә кулланыла.

Муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) муниципаль йөкләмә муниципаль учреждениеләр тарафыннан муниципаль учреждениеләр тарафыннан эшчәнлекнең төп төрләре сыйфатында жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә күрсәтелә торган муниципаль хезмәтләр исемлеге нигезендә төзелә.

Муниципаль биремнәрне үтәүне финанс белән тәэммин иту жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә жирлек бюджеты акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

Муниципаль биремне үтәүне финанс белән тәэммин иту күләме, эшчәнлекнең билгеләнгән өлкәләрендә дәүләт сәясәтен эшләү һәм норматив-хокукий җайга салу функцияләрен гамәлгә ашыручи федераль хакимият органнары тарафыннан билгеләнгән тәртиптә расланган тәртиптә, муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә норматив чыгымнар нигезендә исәпләнә.

Россия Федерациясе законнары нигезендә муниципаль учреждениеләрне гамәлгә ашыручи жирле үзидарә органы каары буенча муниципаль учреждениеләрне гамәлгә куючының вәкаләтләре һәм муниципаль биремне үтәүне финанс белән тәэммин иту күләмен билгеләгәндә эшләр башкаруга чыгымнар нормативлары файдаланыла.

7. Муниципаль ихтияжлар өчен товарлар кайтарту, эшләр башкару, хезмәтләр күрсәтүгә заказлар урнаштыру муниципаль ихтияжлар өчен заказлар урнаштыру турындагы Россия Федерациясе законнары нигезендә башкарыла.

Россия Федерациясе Бюджет кодексының 72 статьясындағы 3 пунктында билгеләнгән очраклардан тыш, муниципаль контрактлар, бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә төзелә һәм түләнә.

8. Жирлек Советы каарында жирлек бюджеты турында жирлек бюджетыннан акчалар бири шартлары билгеләнергә мөмкин, алар нигезендә мондый акчалар жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә бирелә.

9. Юридик затларга (дәүләт (муниципаль) учреждениеләренә), индивидуаль эшкуарларга, шулай ук физик затларга - товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтуләр житештерүчеләргә субсидияләр, алышмаган керемнәрне каплау һәм (яисә) товарларны житештерүгә (саткан товарлардан тыш), эшләр башкару, хезмәтләр күрсәтүгә бәйле чыгымнарны каплау максатларында түләүсез һәм кире кайтарылмый торган нигездә бирелә.

Юридик затларга (муниципаль учреждениеләргә субсидияләр, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексының 78 статьясындағы 7 пунктында күрсәтелгән субсидияләр), индивидуаль эшкуарларга, шулай ук физик затларга - товар житештерүчеләргә, эшләр, хезмәтләр күрсәтучеләргә субсидияләр жирлек бюджеты турында жирлек Советы каарында һәм аның нигезендә жирлек башкарма комитетының муниципаль хокукий актларында яисә жирле үзидарә органнарының вәкаләтле актларында карапдан очракларда һәм тәртиптә шәһәр бюджетыннан бирелә.

10. Жирлек бюджетында бюджет һәм автоном учреждениеләргә, физик һәм (яисә) юридик затларга муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә норматив чыгымнарны һәм муниципаль мәлкәтне тотуга норматив чыгымнарны исәпкә алып, алар муниципаль биремнәрне үтәүне финанс белән тәэммин итугә субсидияләр каралган.

Жирлек бюджетыннан бюджет һәм автоном учреждениеләргә башка максатларга субсидияләр бирелергә мөмкин.

Әлеге пунктның беренче абзацы нигезендә жирлек бюджетыннан субсидияләр бири тәртибе жирлек башкарма комитеты каары белән билгеләнә.

Әлеге пунктның икенче абзацы нигезендә жирлек бюджетыннан субсидияләр бири күләмен һәм шартларын билгеләү тәртибе жирлек башкарма комитеты каары белән билгеләнә.

11. Халыкны социаль тәэммин итугә бюджет ассигнованиеләренә гражданнарга социаль түләүләр биругә йә халыкка социаль ярдәм чараларын гамәлгә ашыру максатларында товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алуга бюджет ассигнованиеләре керә.

Халыкны социаль тәэмин итү гавами норматив йөклөмәләр кабул итү юлы белән гамәлгә ашырылырга мөмкин.

Күрсәтелгән гавами норматив йөклөмәләрне үтәүгә бюджет ассигнованиеләре пенсияләр, пособиеләр, компенсацияләр һәм башка социаль түләүләр рәвешендә йөклөмәләрнең һәр тәре буенча аерым-аерым карала.

12. Муниципаль милектәге капиталъ тәзелеш объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә гамәлгә ашырыла.

Муниципаль милектәге капиталъ тәзелеш объектларына инвестиция проекты рәвешендә бюджет инвестицияләрен әзерләү һәм гамәлгә ашыру турындагы каарлар жирлек башкарма комитеты тарафыннан кабул ителә.

Жирлекнең капиталъ тәзелеш объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре жирлекнең капиталъ кертемнәре программасына кертелгән бер миллиард сумнан артык смета бәясе инвестиция проектларына ярашлы рәвештә һәр инвестиция проекты буенча аерым-аерым жирлек бюджетында чагылыш таба.

Жирлекнең муниципаль милкендәге капиталъ тәзелеш объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре смета бәясе 100 миллион сумнан артык булган инвестиция проектлары нигезендә жирлекнең капиталъ кертемнәре программасына кертелгән 100 миллион сумнан артык сумманы чагылдыра һәм жирлекнең жыелма бюджет росписы составындагы жирлек бюджеты турындагы каарда һәр инвестиция проекты буенча аерым чагылыш таба. Жирлекнең муниципаль милкендәге капиталъ тәзелеш объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре смета бәясенең инвестиция проектлары нигезендә жирлекнең капиталъ кертемнәре программасына кертелгән 100 миллион сумнан да кимрәк суммада жирлек бюджеты турындагы каарда чагыла.

Инвестиция проектлары нигезендә финанслашу гамәлгә ашырыла торган муниципаль милектәге капиталъ тәзелеш объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре бюджетара субсидияләр исәбеннән жирлек бюджеты турындагы каар нигезендә чыгымнарның ведомство структурасы составындагы һәр инвестиция проекты буенча аерым расланырга тиеш.

Тәп акчаларга капиталъ кертемнәр рәвешендә муниципаль милектәге капиталъ тәзелеш объектларына бюджет инвестицияләре концессия килешүләре нигезендә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

13. Муниципаль учреждениеләр һәм муниципаль унитар предприятиеләр булып тормаган юридик затларга бюджет инвестицияләрен бирү күрсәтелгән юридик затларның устав (жыелма) капиталларының эквивалент өлешенә муниципаль милек хокуки барлыкка килүгә кiterә, ул мондый юридик затларның устав (жыелма) капиталларында муниципаль берәмлек катнашында Россия Федерациясе законнары нигезендә рәсмиләштерелә.

Муниципаль берәмлеккә караган устав (жыелма) капиталында муниципаль берәмлек өлешен рәсмиләштерү Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнгән тәртиптә һәм бәяләр буенча гамәлгә ашырыла.

14. Дәүләт яисә муниципаль учреждениеләр һәм дәүләт яисә муниципаль унитар предприятиеләр булмаган юридик затларга бюджет инвестицияләрен бирү күрсәтелгән юридик затларның устав (жыелма) капиталларының эквивалент өлешенә муниципаль милекнең Россия Федерациясе гражданлык законнары нигезендә мондый юридик затларның устав (жыелма) капиталларында муниципаль берәмлек катнашында рәсмиләштерелә торган хокуки барлыкка килүгә кiterә. Муниципаль берәмлеккә караган устав (жыелма) капиталында муниципаль берәмлек өлешен рәсмиләштерү Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнгән тәртиптә һәм бәяләр буенча гамәлгә ашырыла.

Дәүләт яисә муниципаль учреждениеләр һәм дәүләт яисә муниципаль унитар предприятиеләр булып тормаган юридик затларга капиталъ тәзелеш объектларына һәм (яисә) күчемсез мәлкәт объектларын сатып алуга бюджет инвестицияләрен бирү

турындағы каарлар жирлек башкарма комитетының норматив хокукий актлары рәвешендә алар билгеләгән тәртиптә кабул ителә.

Әлеге статьяның 1 пунктында күрсәтелгән юридик затларга тәкъдим итүгә планлаштырылуучы бюджет инвестицияләре (әлеге статьяның 1 пунктында икенче абзасында күрсәтелгән бюджет инвестицияләреннән тыш) әлеге каарга аерым күшымта буларак бюджет тұрында каар белән раслана, анда юридик зат, бирелә торган бюджет инвестиацияләренен құләме һәм максатлары күрсәтелә.

Жирлек башкарма комитеты һәм юридик зат арасында әлеге статьяның 1 пунктында күрсәтелгән шартнамә жирлекнең инвестиацияләр субъекты милкендә катнашуы тұрында килешү бюджет тұрындағы каар үз көченә көргән көннән соң өч ай әчендә рәсмиләштерелә.

Әлеге статьяның 1 пунктында күрсәтелгән юридик затларга бюджет инвестиацияләре бируга бәйле рәвештә төзелгән шартнамәләргә карата таләпләр жирле бюджет акчалары исәбеннән билгеләнә.

Билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелгән шартнамәләрнең булмавы бюджет инвестиацияләрен тапшырмау өчен нигез булып тора.

15. Хужалық алып бару хокуына нигезләнгән муниципаль унитар предприятиегә бюджет инвестиацияләре бири муниципаль унитар предприятиеләр тұрындағы законнарда билгеләнгән тәртиптә муниципаль унитар предприятиенең устав фондын тиешле дәрәжәдә арттыруға кiterə.

Муниципаль унитар предприятиегә хокукка нигезләнгән оператив идарә итү, автоном һәм бюджет учреждениесенә бюджет инвестиацияләре бири оператив идарә хокуындағы төп средстволар, муниципаль унитар предприятие, автоном һәм бюджет учреждениесенең хакын тиешенчә арттыруға кiterə.

Күрсәтелгән бюджет инвестиацияләрен бири жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

16. Муниципаль милектәге капитал төзелеш объектларына жирлек бюджетыннан бюджет инвестиацияләрен гамәлгә ашыру рәхсәт ителми.

8 статья. Жирлек бюджетыннан бирелә торган бюджетара трансфертлар
Жирлек бюджетыннан бюджетара трансфертлар түбәндәгे формада бирелә:
муниципаль берәмлекләр бюджетларына субсидияләр;

Татарстан Республикасы Бюджет кодексының

44.10 статьясында билгеләнгән очракларда Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр;

башка бюджетара трансфертлар.

9 статья. Жирлек бюджетыннан муниципаль берәмлек бюджетларына субсидияләр.

1. Жирлек Советы каарларында караплан очракларда һәм тәртиптә Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләре нигезендә кабул ителә торган башка муниципаль берәмлекләр бюджетларына жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен үтәгендә барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен уртак финанслау максатларында жирлек бюджетыннан субсидияләр бирелергә мөмкин.

2. Әлеге статьяда күрсәтелгән субсидияләрне бири максатлары һәм шартлары, жирлек Советы каарында билгеләнгән тәртиптә төзелә торган жирле администрацияләр арасындағы килешүләр белән билгеләнә.

10 статья. Жирлек бюджетыннан субсидияләр

1. Татарстан Республикасы бюджетына жирлек бюджетыннан субсидияләр Татарстан Республикасы Бюджет кодексының билгеләнгән тәртиптә бирелә.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән бюджетара субсидияләр жирлек бюджетында Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы Законы нигезендә карала.

11 статья. Чистай муниципаль районы бюджетына жирлек бюджетыннан башка бюджетара трансфертлар.

Жирлек Советы каарларында каалган тәртиптә Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм тиешле Татарстан Республикасы законнары таләпләре нигезендә кабул ителә торган жирлек бюджетыннан башка бюджетара трансфертлар, шул исәптән тәзелгән килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл иту вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлар бирелергә мөмкин.

12 статья. Резерв фонды

1. Жирлек бюджетының чыгым өлешендә жирлек башкарма комитеты резерв фондын тәзү күздә тотыла.

2. Жирлек бюджетының чыгым өлешендә жирлек Советының һәм жирлек Советы депутатларының резерв фондларын булдыру тыела.

3. Жирлек Башкарма комитетының резерв фонды күләме жирлек Советы каары белән жирлек бюджеты турында билгеләнә һәм әлеге каар белән расланган чыгымнарның гомуми күләменен өч процентыннан арта алмый.

4. Жирлек Башкарма комитетының резерв фонды акчалары көтелмәгән чыгымнарны финанс белән тәэммин итүгә, шул исәптән авария-торгызу эшләрен уздыруга һәм стихияле бәла-казаларның һәм башка гадәттән тыш хәлләрнең нәтижәләрен бетерүгә бәйле башка чараларга жибәрелә.

5. Жирлек Башкарма комитетының резерв фондының бюджет ассигнованиеләре жирлек бюджеты составында каалган жирлек башкарма комитеты күрсәтмәсе буенча файдаланыла.

6. Жирлек Башкарма комитетының резерв фондының бюджет ассигнованиеләрен куллану турындагы хисап бюджет үтәлеше турындагы еллык хисапка күшүмтә итеп бирелә.

13 статья. Жирлек бюджетында каалмаган чыгымнарны гамәлгә ашыру

1. Әгәр муниципаль хокукый акт гамәлдәге чыгым йөкләмәләре тәрләре буенча чыгым йөкләмәләрен арттыруны күздә tota торган булса яисә аны кабул иткәнче бер генә гавами-хокукый берәмлек тарафыннан да үтәлмәгән чыгым йөкләмәләренең яңа тәрләрен керту күрсәтелгән муниципаль хокукый акт, шул исәптән финанс ресурсларын Россия Федерациясе бюджет системасының тиешле бюджетларына тапшыру тәртибе кирәк булган очракта, чыгым йөкләмәләренең яңа тәрләрен башкару чыганакларын һәм тәртибен үз эченә алырга тиеш.

2. Чыгым йөкләмәләренең яңа тәрләрен кабул итүгә яисә чыгым йөкләмәләренең гамәлдәге тәрләрен үтәүгә бюджет ассигнованиеләрен арттыруга бюджет турындагы каарга тиешле бюджет ассигнованиеләре керту шарты белән чираттагы финанс елы башыннан йә агымдагы финанс елында, бюджетка өстәмә керемнәр чыганаклары булганда һәм бюджет чыгымнарның аерым статьялары буенча бюджет ассигнованиеләре кыскартканда, жирлек Советы каарына тиешле үзгәрешләр кертелгәннән соң гына бюджет ассигнованиеләрен бүлеп бирү гамәлгә ашырылырга мөмкин.

14 статья. Жирлекнең чыгым йөкләмәләре

1. Жирлекнең чыгым йөкләмәләре тубәндәгеләр нәтижәсендә барлыкка килә:

1) жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча һәм Россия Федерациясе законнары һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә муниципаль хокукый актлар кабул иту

жирле үзидарә органнарын, шулай ук әлеге мәсьәләләр буенча муниципаль берәмлек тарафыннан шартнамәләр (килешүләр) төзүне хәл итәргә хокуклы;

2) жирле үзидарә органнары тарафыннан үзләренә тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда муниципаль хокукый актлар кабул иту;

3) муниципаль учреждениеләр тарафыннан жирлек исеменнән шартнамәләр (килешүләр) төзу.

2.Әлеге статьяның 1 өлешендәге 1 һәм 3 пунктларында күрсәтелгән жирлекнең чыгым йөкләмәләре жирле үзидарә органнары тарафыннан мәстәкыйль билгеләнә һәм жирлек бюджеты кытлығын финанслау чыганаклары һәм үз керемнәре исәбеннән башкарыла.

3. Жирлекнең әлеге статьяның 1 өлешендәге 2 пунктында күрсәтелгән чыгым йөкләмәләре Россия Федерациясе законнары һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә жирле үзидарә органнарының муниципаль хокукый актлары белән Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган тәртиптә Татарстан Республикасы бюджетыннан бирелә торган субвенцияләр исәбеннән һәм чикләрендә раслана.

Тиешле субвенцияләрне исәпләү методикаларында кулланыла торган нормативлар муниципаль берәмлекнең күрсәтелгән чыгым йөкләмәләрен тулысынча үтәү өчен киräкле өстәмә чыгымнары финанс яғыннан тәэммин иту артып киткән очракта, жирле бюджет кытлығын финанслау чыганаклары һәм үз керемнәре исәбеннән гамәлгә ашырыла.

4. Жирле үзидарә органнары тиешенчә федераль законнарда билгеләнгән очраклардан тыш, Татарстан Республикасы дәүләт хакимиите органнарының федераль органнары компетенциясенә кертелгән мәсьәләләрне хәл иту белән бәйле чыгым йөкләмәләрен билгеләргә һәм башкарырга хокуклы түгел.

5. Жирле үзидарә органнары дәүләт хакимиятенең башка муниципаль берәмлекләренең жирле үзидарә органнары компетенциясенә кертелмәгән һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән үз финанс чаралары (бюджетара трансфертлардан тыш) булганда гына үз компетенцияләреннән төшереп калдырылмаган мәсьәләләрне хәл итүгә бәйле чыгым йөкләмәләрен билгеләргә һәм башкарырга хокуклы.

6. Жирлекнең чыгым йөкләмәләре реестры жирлекнең башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә алыш барыла.

15 статья. Жирлек бюджеты кытлығы

1. Жирлек бюджетының чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елында дефициты, әлеге статьяның 2 пунктында билгеләнгән чикләүләрне үтәп, жирлек бюджеты турындагы карап белән билгеләнә.

2. Жирлек бюджеты кытлығы, кертемнәрнең расланган күләмен һәм (яисә) салым керемнәренең өстәмә нормативлары буенча керемнәрен исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәрен расланган гомуми еллык күләменең 10 процентыннан артмаска тиеш.

Районга карата Россия Федерациясе Бюджет кодексының 136 статьясындагы 4 пунктында каралган чаралар күрелгән очракта, шәһәр бюджеты кытлығы, кертемнәрнең расланган күләмен һәм (яисә) туләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәре керүне исәпкә алмыйча, жирлек бюджеты керемнәренең еллык гомуми күләменең 5 процентыннан артмаска тиеш.

Жирлек Советының жирлек бюджеты турында карапы белән бюджет кытлығын финанслау чыганаклары составында акцияләрне сатудан кергән керемнәр һәм капиталда катнашуның башка рәвешләре ачыкланган һәм (яисә) жирлек бюджеты чараларын исәпкә алу счетларында калган акчалар кимегән очракта, жирлек бюджеты кытлығы күрсәтелгән керемнәрнең суммалары чикләрендә әлеге пункт белән билгеләнгән чикләүләрне һәм жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчаларны киметүне арттырырга мөмкин.

3. Еллык хисап күрсәткечләре буенча барлыкка килгән жирлек бюджеты кытлығы әлеге статьяның 2 пунктында билгеләнгән чикләүләргә туры килергә тиеш.

16 статья. Жирлек алдында акчалата йөклөмөлөр

1. Акчалата йөклөмөлөр буенча бурычлы кеше жирлек алдында билгеле бер датага акчалата йөклөмөлөр нигезендө тулөргө тиешле акчалар суммасы жирлек алдында тора.
2. Жирлек алдында акчалата йөклөмөлөрбуенча таләплөр жирлекнен финанс активларын формалаштыра.

3. Жирлек алдындағы акчалата йөклөмөлөр буенча бурычларны исәпкә алуда исемлек исемлекләре (нигезләре, шартлары һәм тәртибе) билгеләнә, мән Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган очраклар керми.

4. Жирлек алдында акчалата йөклөмөлөрне (акчалата йөклөмөлөр буенча бурычларны) һәм мондый йөклөмөлөрне үтәүне тәэммин итә торган килешүләрне исәпкә ала, шулай ук күрсәтелгән йөклөмөлөр һәм алыш-бирешләр буенча таләплөр хокукларын гамәлгә ашыру Россия Федерациясе Бюджет кодексының 932 статьясындагы 4 пунктында күрсәтелгән орган яисә Россия Федерациясе Бюджет кодексының 932 статьясындагы 5 пунктында күрсәтелгән вәкаләтле зат тарафыннан гамәлгә ашырыла.

5. Шартнамә белән башкача билгеләнмәгән очракта, жирлек алдында акча суммасының жирлек бюджетының бердәм счетына күчерелгән көненнән башкарылган дип санала.

17 статья. Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары

Жирлек бюджеты кытлыгын эчке финанслау чыганаклары составына түбәндәгеләр керә:

номиналь бәясе Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль кыйммәтлекәгазыләрне урнаштырудан кергән чараплар һәм аларны каплауга юнәлдерелгән чараплар арасындааерма;

жәлеп итеп һәм юкка чыгарылган жирлек арасында Россия Федерациясе валютасындакредит оешмалары кредитлары арасындагы аерма;

Россия Федерациясе валютаында жәлеп итеп һәм юкка чыгарылган жирлек арасында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелгән бюджет кредитлары аермасы;

тиешле финанс елы дәвамында жирле бюджет чарапларын исәпкә алу счетларында калган акчаларны үзгәртү;

жирле бюджет кытлыгын эчке финанслауның башка чыганаклары.

Жирлек бюджеты кытлыгын эчке финанслауның башка чыганаклары составына түбәндәгеләр керә:

акцияләр сатудан һәм жирлек милкендәге капитал салуда катнашуның башка рәвешләреннән керүләр;

жирлек бюджеты чараплары буенча курс аермасы;

муниципаль гарантияләрне гарант тарафыннан үтәү принципалга карата гарантның регресс таләбе хокукуны барлыкка китергән йә бенефициарның принципалга карата таләбе хокуклары гарантка биреп торылган очракта, Россия Федерациясе валютаында жирлек гарантияләрен үтәү өчен жибәрелә торган акчалар күләме;

Россия Федерациясе валютаында жирлекнен башка бурыч йөклөмөләрен каплауга юнәлдерелә торган чараплар күләме;

юридик затларга Россия Федерациясе валютаында бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар һәм жирлек бюджетыннан бирелгән бюджет кредитлары суммалары арасында аерма;

Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына жирлек бюджетыннан бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар һәм жирлек бюджетыннан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелгән бюджет кредитлары суммасы арасында аерма;

жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счеттан күчерелгән акчалар һәм жирлек чарапларын исәпкә алу буенча бердәм счетта калган акчалар белән идарә итү операцияләрен үткәргендә жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәй счетка күчерелгән акчалар арасында аерма.

Жирлек Советының хокуқый акты билгелөгөн күләмдә ағымдагы финанс елы башына жирлек бюджетының калган средстволары ағымдагы финанс елында жирлек исеменнән төзелгән товарларны китерү, эшләр башкару, хезмәтләр күрсәту өчен төзелгән муниципаль контрактлар өчен түләүгә шуши муниципаль контрактларның шартлары нигезендә хисап финанс елында, жирлек бюджеты турында карар белән каралган очракларда курсәтелгән максатларга файдаланылмаган бюджет ассигнованиеләре суммасыннан артмаган күләмдә жибәрелергә мөмкин.

Жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счеттагы акчаларның калган өлешләре белән идарә итү операцияләре составына жирлек булган һәм үз счетларына жирлек булган һәм Татарстан Республикасы Финанс министрлыгының Федераль казначылык территориаль бүлегендә ачылган оешмаларның акчаларын жәлеп итү һәм кире кайтару Россия Федерациясе законнары нигезендә кертелә.

Жирлек бюджеты кытлыгын тышкы финанслау чыганаклары составына тубәндәгеләр керә:

максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында бирелгән Россия Федерациясеннән һәм жирлек тарафыннан кире кайтарылган бюджет кредитлары арасында аерма;

муниципаль гарантияләрне гарант тарафыннан үтәү принципалга карата гарантның регресс таләбе хокукун барлыкка китергән очракта, максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында жирлекнең муниципаль гарантияләрен үтәүгә юнәлтелә торган акчалар күләме.

18статья. Жирлекнең муниципаль бурычы

1. Жирлекнең бурыч йөкләмәләре тубәндәге формаларда булырга мөмкин:

- 1) жирлекнең кыйммәтле көгазыләре (муниципаль кыйммәтле көгазыләргә);
  - 2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка Россия Федерациясе валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитлары;
  - 3) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында Россия Федерациясеннән чит ил валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитлары;
  - 4) жирлек тарафыннан Россия Федерациясе валютасында кредит оешмаларыннан алынган кредитлар;
  - 5) Россия Федерациясе валютасында курсәтелгән жирлек гарантияләр(муниципаль гарантияләргә);
  - 6) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында Россия Федерациясенең чит ил валютасында бирелгән муниципаль гарантияләр;
  - 7) Россия Федерациясе Бюджет кодексын гамәлгә керткәнче барлыкка килгән һәм муниципаль бурычка кертелгән башка бурыч йөкләмәләренә.

2. Муниципаль бурыч күләменә тубәндәгеләр керә:

- 1) муниципаль кыйммәтле көгазыләр буенча бурычның номиналь суммасы;
- 2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;
- 3) жәлеп ителгән жирлек кредит оешмаларыннан кредитлар буенча төп бурыч күләме;
- 4) муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;
- 5) жирлекнең юкка чыгарылмаган башка бурыч йөкләмәләре күләме.

3. Муниципаль эчке бурыч күләменә тубәндәгеләр керә:

- 1) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында курсәтелгән муниципаль кыйммәтле көгазыләр буенча бурычның номиналь күләме;
- 2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджеткәжәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;
- 3) кредит оешмаларыннан жирлек тарафыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;
- 4) Россия Федерациясе валютасында курсәтелгән муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;

5) жирлекнең Россия Федерациясе валютасында юкка чыгарылмаган башка бурыч йөклөмөлөре күләме.

4. Муниципаль тышкы бурыч күләмене түбәндәгеләр керә:

1) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында Россия Федерациясеннән кешетарафыннан жәлеп ителгән чит ил валютасында бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

2) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында Жирлек тарафыннан чит илвалютасында бирелгән муниципаль гарантияләр буенча йөклөмөлөр күләме.

Жирлекнең озак сроклы (кимендә бер ел), уртача сроклы (бер елдан биш елга кадәр) һәм озаксроклы (биштән алып 10 елга кадәр) йөклөмөләре булырга мөмкин.

5. Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль бурыч йөклөмәсе жирлек Советының муниципаль хокукий актларында бүтәне каралмаган булса (кредит шарты белән билгеләнгән йөклөмөләр һәм жирлекнең муниципаль хокукий актлары белән башкарылмаган) муниципаль бурыч йөклөмәсе муниципаль бурыч шарты белән каралган йөклөмәне кире кагу датасыннан соң өч ел дәвамында туктатылган дип санала һәм, әгәр жирлек Советының муниципаль хокукий актларында башкасы каралмаган булса, муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

Жирлекнең муниципаль гарантияләр буенча бурыч йөклөмөләре муниципаль гарантияләрне туктату нигезе булган вакыйгалар (хәлләр) килеп житкәндә тулысынча туктатылган дип санала һәм күрсәтелгән вакыйгалар барлыкка килү (һөжүм итү турында белешмәләр алу) дәрәҗәсе буенча муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

6. Әлеге статьяның 5 пунктының беренче абзацында күрсәтелгән чорлар узгач, жирлек башкарма комитеты Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль бурыч йөклөмөләрен муниципаль бурычтан исәптән чыгару турында муниципаль хокукий акт чыгара.

7. Муниципаль бурычтан исемлек, жирле бюджет қытлыгын финанслау чыганакларында исемлек суммасын чагылдырмыйча, Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль бурыч йөклөмөләренең төрләре буенча муниципаль бурыч күләмен кыскарту юлы белән гамәлгә ашырыла.

8. Әлеге статьяның 5 пунктындагы, 6 һәм 7 пунктларындагы беренче абзацының гамәлдә булуы кредит килешүләре буенча йөклөмөләргә, Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъектлары һәм башка муниципаль берәмлекләр алдында муниципаль бурыч йөклөмөләренең кагылмый.

9. Реструктурлаштырылган, шулай ук юкка чыгарылган (сатып алынган) муниципаль бурыч йөклөмөләрен муниципаль бурычтан алу Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 һәм 113 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

10. Муниципаль кыйммәтле көгазыләрне чыгару (Россия Федерациясе законнарында каралган башка операцияләрне алмашу нәтижәсендә алынган) аларны эмитацияләүче орган тарафыннан, юкка чыгару датасы башланганчы, муниципаль кыйммәтле көгазыләр эмиссиясе шартлары нигезендә сатып алынган (Россия Федерациясе законнарында каралган башка операцияләр) күрсәтелгән орган каары буенча вакытыннан алда юкка чыгарылган дип танылыша мөмкин.

Муниципаль кыйммәтле көгазыләр Эмитенты, аларны юкка чыгару датасы башланганчы, сатып алынган (Россия Федерациясе законнарында каралган башка операцияләрне алмаштыру нәтижәсендә алынган) муниципаль кыйммәтле көгазыләр буенча йөклөмөләр үтәлгән дип танырға хокуклы.

19 статья. Муниципаль алымалар

1. Жирлекнең муниципаль эчке алымалары дигәндә, муниципаль кыйммәтле көгазыләрне урнаштыру юлы белән һәм Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан һәм кредит оешмаларыннан кредитлар рәвешендә жирлек исеменнән заем акчаларын жирле бюджетка жәлеп итү анлашыла, алар буенча Россия Федерациясе валютасында белдерелгән заемщик буларак жирлекнең бурыч йөклөмөләре барлыкка килә.

2. Жирлек муниципаль тышкы алынналары дигэндэ, Россия Федерациисе тарафыннан максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында Жирлек исеменнән жирле бюджетка кредитлар жәлеп итү аңлашыла, алар буенча чит ил валютасында чагылыш тапкан Россия Федерациисе каршындагы Жирлекнең бурыч йөкләмәләре барлыкка килә.

3. Муниципаль тышкы алынналар чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациисенең тышкы дәүләт хисаплашулары программасына кертелгән проектларны финанслаумаксатларында гамәлгә ашырыла.

4. Жирлек исеменнән Россия Федерациисе Бюджет кодексы һәм жирлек Уставы нигезендә муниципаль алынналарны гамәлгә ашыру хокуына авыл жирлеге Башкарма комитеты ия.

5. Муниципаль кыйммәтле кәгазыләрне урнаштыру тубәндәге шартларны үтәгәндә жирлек тарафыннан гамәлгә ашырыла:

1) Жирлекнең бурыч йөкләмәләре буенча сргы чыккан бурычы булмау;

2) Жирлек тарафыннан Россия Федерациисе Хөкүмәте билгели торган дәрәҗәдән тубәнрәккредит рейтинги алынган, исемлеге Россия Федерациисе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торганюридик затларның берәрсеннән яисә берничә рейтинг гамәлләрен гамәлгә ашыруучы заттан.

6. Жирлекләр, аны Россия Федерациисе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы уртача булганзаемщиклар төркеменә керткән очракта, муниципаль алынналарны гамәлгә ашырырга, районның бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләрен арттыруга китерә торган күләмнәрдә муниципаль гарантияләр бирергә, Россия Федерациисе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 5 пунктында каралган, жирләүне бурыч тотрыклылыгы дәрәҗәсе тубән булган заемщиклар төркеменә кертергә мөмкинлек биргән дәрәҗәләргә кадәр муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

7. Жирлекләр, аны Россия Федерациисе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгының уртача дәрәҗәсе булган заемщиклар төркеменә керткән очракта муниципаль хисаплашулар муниципаль гарантияләрне Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы белән муниципаль эчке һәм тышкы үзләштерүләр программалары, чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль гарантияләр, шулай ук күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр кертелгән очракта гына бирергә хокуклы.

8. Жирлек, аны Россия Федерациисе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы тубән булганзаемщиклар төркеменә керткән очракта, муниципаль алынналарны гамәлгә ашырырга, Россия Федерациисе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 5 пунктында каралган Жирлекнең бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләрен күрсәткечләрен арттыруга китерә торган күләмнәрдә муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

9. Жирлек, аны Россия Федерациисе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы тубән булганзаемщиклар төркеменә керткән очракта, кредит оешмаларыннан кредитлар рәвешендә һәм кыйммәтле кәгазыләр урнаштыру юлы белән муниципаль эчке үзләштерүләрне Жирлекнең бурыч йөкләмәләрен рефинанслаумаксатларында гына, шулай ук Россия Федерациисе бюджет системасының башка бюджетларыннан Россия Федерациисе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 9 пунктында һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясындагы 7 пунктында каралган түләүгә сәләтлелекне торғызу планы кысаларында бирелгән максатчан бюджет кредитлары рәвешендә гамәлгә ашырырга хокуклы.

10. Жирлек, аны Россия Федерациисе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы тубән булганзаемщиклар төркеменә керткән очракта, муниципаль тышкы алынналарны гамәлгә ашырырга һәм чит ил валютасында муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

11. Жирлек, аны Россия Федерациисе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булганзаемщиклар төркеменә керткән очракта, муниципаль эчке алышмаларны гамәлгә ашырырга, муниципаль гарантияләрне Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы тарафыннан муниципаль эчке алышмалар, Россия Федерациисе валютасында муниципаль гарантияләр, чираттагы финансельна һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль гарантияләр, шулай ук күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр кертелгән очракта гына Россия Федерациисе валютасында бирергәхокуклы.

12. Россия Федерациисе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 9 пунктында каралган Жирлекнән түләү сәләтен торғызу планы кысаларында бирелгән Россия Федерациисе бюджетсистемасының башка бюджетларыннан максатчан бюджет кредитлары буенча жирлекләрийөкләмәләрен реструктуризацияләү рөхсәт ителми.

20 статья. Жирлекнән алышмаларны чит ил валютасында күчерү белән гарантияләр бирү үзенчәлекләре

1. Жирлек Россия Федерациисенең чит ил валютасында алган акчаларын Россия Федерациисенән алышп, Россия Федерациисе Бюджет кодексының 103 статьясындагы 25 пункты нигезләмәләрен исәпкә алышп, чит ил кредитларыннан жәлеп ителгән максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында гына чит ил валютасында гарантияләр бирергә хокуклы.

21 статья. Муниципаль алышмаларның чик күләме

1. Тиешле финанс елына муниципаль алышмалар алуның ин чик күләме дигәндә тиешле финанс елына муниципаль эчке һәм тышкы алышмалар программалары буенча жирле бюджетка акчалар жәлеп итүнен жыелма күләме аңлашыла.

2. Жирле бюджетка акчалар жәлеп итү күләмнәре, Россия Федерациисе Бюджет кодексының 103 һәм 104 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алышп, чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль эчке һәм тышкы алышмалар программалары белән билгеләнә һәм тиешле финанс елында акчалар жәлеп итүнен гомуми суммасы жирле бюджет кытлыгын финанслауга юнәлдерелә торган акчаларның гомуми суммасыннан артмаска тиеш, һәм жирле бюджет турындагы каар белән тиешле финанс елына расланган жирлекнән бурыч йөкләмәләрен каплау күләмнәреннән артмаска тиеш.

3. Хисап финанс елында Жирлек акчаларының гомуми суммасы жирле бюджет кытлыгын финанслауга юнәлдерелгән акчаларның гомуми суммасыннан артып китсә, агымдагы финанс елына салымнарын ин чик күләмен киметеп, күрсәтелгән арттырып жибәрүгә юнәлдерелгән максатларга юнәлдерелергә тиеш.

22 статья. Муниципаль эчке һәм тышкы бурычның югары чикләре һәм жирлекнән бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләренең чик күрсәткечләре

1. Жирле бюджет турындагы каар белән муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның (Жирлекнән чит ил валютасында йөкләмәләре булган очракта) өске чикләре, елның 1 гыйнварына, чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан килуче елның 1 гыйнварына (чираттагы финанс елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына торышы буенча) билгеләнә, шул исәптән Россия Федерациисе валютасында муниципаль гарантияләр буенча бурычның югары чиге, чит ил валютасында муниципаль гарантияләр буенча (чит ил валютасында муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләре булган очракта) күрсәтелә.

2. Муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның югары чикләре (жирлектә читил валютасында йөкләмәләре булган очракта) әлеге статьяның 3 һәм 4 пунктларында билгеләнгән чикләуләрне үтәгәндә билгеләнә.

3. Муниципаль бурыч күләме жирле бюджет түрүндагы карап белән чираттагы финанс елынаһәм план чорына (чираттагы финанс елына) расланган жирле бюджет керемнәренең, физик затларкөрөнән салымнан түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренең расланганкуләмен исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәренең гомуми күләмнән артмаска тиеш.Россия Федерациясе Бюджет кодексының 136 статьясында 4 пункттында карапланча артларкүрелгән очракта, бурыч күләме чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финансельна) жирле бюджет керемнәренең гомуми күләмнән, физик затлар керемнәренең салымнан түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча, кире кайтарылмый торган көртөмнәренең һәм (яисә) салым керемнәренең расланган күләмен исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәренең гомуми күләмнән 50 проценттан артмаска тиеш.

4. Муниципаль бурычка хезмәт күрсәту чыгымнары күләме түбәндәге таләпләрне үтәгендәжирле бюджет түрүндагы карап белән раслана:

1) чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) муниципальбурычка хезмәт күрсәтугә чыгымнар күләме чираттагы финанс елына һәм план чорына ТатарстанРеспубликасы бюджеты түрүндә Татарстан Республикасы законы белән расланган ТатарстанРеспубликасы законы яисә чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет түрүндагыкарап (чираттагы финанс елы) белән тиешле бюджет чыгымнарының гомуми күләменең 10 процентыннан артмаска тиеш, моңа Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелә торган субвенцияләр исәбеннән башкарыла торган чыгымнар күләме керми;

2) чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) жирле бюджеттүрүнда карап белән расланган чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) һәм Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан гомуми салым, салым булмаганкөрөнәр күләменең жирле бюджет түләвненең һәм дотацияләрнең еллык суммасы жирле бюджетсистемасы бюджетларыннан чираттагы финанс елына жирле бюджет түрүндә карап белән раслангантүләүләрнең 20 процентаеннан артмаска тиеш, күрсәтелгән нисбәтне исәпләгендә, елның 1тыңварыннан соң, киләсе финанс елында һәм план чорыннан соң бурычларны вакытыннан алдакаплауга жибәрелә торган түләүләр суммасы исәпкә алынмый.

23статья. Чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программы

1. Программа чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программы чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган чит ил валютасында муниципаль гарантияләр исемлегеннән гыйбарәт, түбәндәгә белешмәләрне күрсәтеп:

- 1) гарантиянең һәр юнәлеш (максатлар), категорияләр (төркемнәр) һәм (яисә) гарантиянең һәрюнәлеше (максатлары) буенча гарантияләр күләмен күрсәтеп, гарантияләү юнәлешләре(максатлары);
- 2) гарантияләр һәм алар тәэммин итә торган йөкләмәләр валютасы;
- 3) гарантияләрнең гомуми күләме;
- 4) гарантның принципларга карата регресс таләбе хокуки булу (булмау);
  - 5) гарантияләр бирүнең һәм үтәүнең башка шартлары.

2. Муниципаль гарантия муниципаль гарантия белән тәэммин итеп торган йөкләмәләркүрсәтелгән валютада бирелә һәм башкарыла.

3. Чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программы бюджет түрүндагы тиешлекарарага күшүмтә булып тора.

24 статья. Муниципаль тышкы алышмалар программы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль тышкыалулар программы максатчан чит ил кредитларын һәм (яисә) чираттагы финанс елында чит илвалютасында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) чит ил

валютасында куллануқысаларында жирле бюджетттан чит ил валютасында жәлеп ителә торган бюджет кредитлары исемлегеннән гыйбарәт.

2. Муниципаль тышкы алымалар программысы белән тубәндәгеләр билгеләнә:

1) максатчан чит ил кредитларын куллану қысаларында федераль бюджетттан жирле бюджетка федераль бюджетттан чит ил валютасына жәлеп ителә торган бюджет кредитлары буенча барлыккакилә торган бурычларны каплау күләме һәм сроклары;

2) максатчан чит ил кредитларын куллану қысаларында жирле бюджетка федераль бюджеттантит ил валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча барлыкка килгән чираттагы финансельнәнда һәм план чорындағы (чираттагы финанс елында) Жирлек бурычларын каплау күләме.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль тышкыалымалар программысы жирле бюджет турындағы карага чираттагы финанс елына һәм планчорына (чираттагы финанс елына) күшымта булып тора.

25 статья. Муниципаль эчке алымалар программысы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль эчкеалымалар программысы чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) гамәлгә ашырыла торган һәм (яисә) түләнелә торган тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенчамуниципаль эчке алымалар исемлегеннән гыйбарәт.

2. Муниципаль эчке алымалар программысы белән тубәндәгеләр билгеләнә:

1) чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында), тиешле бурычийәкләмәләре төрләре буенча муниципаль эчке алымаларны гамәлгә ашырганда барлыкка килә торган жирле бюджетка акчалар жәлеп иту күләмнәре һәм бурыч йөкләмәләрен түләүнәң ин чиксроклары;

2) Россия Федерациясе валютасында курсәтелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча каплау күләмнәре.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль эчкеалымалар программысы чираттагы финанс елына һәм план чорына тиешле бюджет турындағы карага күшымта булып тора (чираттагы финанс елы).

4. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 статьясы нигезендә муниципаль эчке бурычуткәру муниципаль эчке алымалар программында чагылмый.

26 статья. Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программысы

1. Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программысы чираттагы финансельнәнда һәм план чорында бирелә торган Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләрисемлегеннән гыйбарәт, тубәндәге белешмәләрне курсәтеп:

1) һәр юнәлеш (максатлар), категорияләр (төркемнәр) һәм (яисә) гарантиянең һәр юнәлеше (максатлары) буенча гарантияләр күләмен курсәтеп, гарантияләу юнәлешләре (максатлары);

2) гарантияләрнең гомуми күләме;

3) принципалларга гарантның регресс таләбе хокуку булу (булмау);

4) гарантияләр бирүнең һәм үтәүнең башка шартлары.

2. Россия Федерациясе валютасында курсәтелгән йөкләмәләр буенча муниципаль гарантияләрбәры тик Россия Федерациясе валютасында гына бирелә һәм үтәлә.

3. Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программысы бюджеттурыйнады тиешле карага күшымта булып тора.

27 статья. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмиссиясе

1. Номиналь бәя буенча чираттагы финансельнән һәм план чорынның һәр елында (чираттагы финанс елында) муниципаль кыйммәтле кәгазьләрнең ин чик күләмнәре

муниципаль эчке бурычның өске чикләре нигезендә тиешле бюджет түрүндагы карар белән билгеләнгән жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

2. Муниципаль кыйммәтле кәгазыләр эмиссиясе процедурасы дәүләт һәм муниципаль кыйммәтле кәгазыләрнең эмиссия үзенчәлекләре һәм мәрәжәгате түрүнда Россия Федерациясе законнары белән җайга салына.

3. Авыл жирлеге исеменнән чыгарылган кыйммәтле кәгазыләр муниципаль кыйммәтле кәгазыләр дип таныла.

4. Муниципаль кыйммәтле кәгазыләрнең эмитенты булып жирлекнең Уставы тарафыннан муниципаль алышмаларны гамәлгә ашыру хокуки бирелгән Башкарма комитеты тора.

5. Жирлек тарафыннан чыгарылырга мөмкин булган муниципаль кыйммәтле кәгазыләрнең төрләре һәм аларның эмиссия һәм мәрәжәгать иту тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

28 статья. Муниципаль гарантияләр

1. Муниципаль гарантия шартнамәдән яисә башка килешүдән (төп йәкләмәләрдән) барлыккакилгән бенефициар алдында аның акчалата йәкләмәләрен тиешенчә үтәүне тәэмин итә.

2. Муниципаль гарантия принципалның йәкләмәләрен вакытыннан алда үтәүне тәэмин итми, шул исәптән аларны вакытыннан алда башкару йә бурычларны үтәү срокы якынлашып килүче дипсаналган вакыйгалар (хәлләр) һәҗүм иту түрүнда таләпләр куелган очракта да.

3. Муниципаль гарантиянең язма рәвеше мәжбүри.

4. Муниципаль гарантия төп йәкләмәләр суммасы күрсәтелгән валютада бирелә һәмбашкарыла.

5. Муниципаль гарантия буенча гарант гарантия суммасы чикләрендә үзе тәэмин иткәнйәкләмә буенча субсидия җаваплылыгына ия.

6. Муниципаль гарантиядә түбәндәгеләр күрсәтелә:

1) гарантның (тиешле гавами-хокукый берәмлек - Район) исеме һәм гарант исеменнәнгарантия биргән органның исеме;

2) бенефициарның исеме;

3) принципал исеме;

4) гарантия бирелә торган йәкләмә (исеме, бәяләмә датасы һәм номеры (ул булганда), төпйәкләмәнең гамәлдә булу срокы яисә аның буенча йәкләмәләрне үтәү срокы, якларның исемнәре, төпйәкләмәләрнең башка житди шартлары күрсәтелеп);

5) гарантия буенча гарант йәкләмәләре күләме һәм гарантиянең ин чик суммасы;

6) гарантия бирү нигезләре;

7) гарантиянең үз көченә керү датасы яисә гарантия үз көченә керә торган вакыйга (шарт);

8) гарантиянең гамәлдә булу вакыты;

9) гарантияле очракны билгеләү, гарантия үтәү түрүнда бенефициарның таләпләрен күрсәтүвакыты һәм тәртибе;

10) гарантияне чакыртып алу нигезләре;

11) гарантия буенча гарант тарафыннан йәкләмәләрне башкару тәртибе;

12) гарантия суммасын тулы күләмдә яисә гарантия үтәгәндә, үтәгәндә (башка нигезләрдәтүктатылганда) тулы күләмдә яисә гарантия белән тәэмин ителгән принципалның йәкләмәләренеңнинди дә булса өлешендә һәм гарантиядә билгеләнгән башка очракларда киметү нигезләре;

13) гарантияне туктату нигезләре;

14) гарантның алдан язмача ризалыгыннан башка үзгәртелә алмаган төп йәкләмәләршартлары;

15) муниципаль гарантия буенча бенефициар гаранты (принципалга, регресска гарантның регресс таләбе) түләгән акчаларны каплау түрүндагы принципалга карата гарант таләбе булу яисәбулмау;

16) гарантиянең башка шартлары, шулай ук Россия Федерациисе Бюджет кодексында, гарантның норматив хокукий актларында, гарант исеменнөн гарантияне бируге орган актларындабилгеләнгән белешмәләр.

7. Гарантның принципалга карата регресс таләбе хокуқын күздә тотмаган муниципальгарантия бары тик хужалық жәмғияте йөкләмәләре буенча гына бирелергә мөмкин, акцияләренең 100 процента (өлешләре) муниципаль гарантия бирә торган муниципаль гарантия биругегә карый, муниципаль гарантияне күрсәтүче жирлек милкендә була. Нигезен тулысынча яисә өлешчәхосусыйлаштырган очракта, мондый муниципаль гарантия принципалга карата гарантның регресссталәбе хокуку белән бирелгән дип санала һәм Россия Федерациисе Бюджет кодексының 1153 статьясы һәм Россия Федерациисе граждан законнары таләпләренә туры килә торган, жирлеадминистрация актларында билгеләнгән срокта гарантның тулысынча яисә гарантиянең нинди дәбулса өлешендә үтәлүгә бәйле рәвештә барлыкка килә торган принципалга карата регресс таләбеталәбенең үтәлүен тәэммин иту принципибының бурычы барлыкка килә. Күрсәтелгән тәэммин итүнетапшырганчы муниципаль гарантияне үтәу рәхсәт ителми.

8. Муниципаль гарантиянең үз көченә керүе календарь дата яисә гарантиядә күрсәтелгән билгеле бер вакыйга (шартлар) житу белән билгеләнә.

9. Бенефициарның алдан язмача ризалыгыннан башка муниципаль гарантия шартларынүзгәртергә хокуксыз.

10. Гарнтика карата таләпнең муниципаль гарантия буенча кабул ителгән бенефициары, күрсәтелгән хокукларны, муниципаль гарантия белән тәэммин ителә торган принципал (эмитент) йөкләмәләрен үтәу, облигациягә хокукларны яңа хужага (сатып алушыга) күчүгә бәйле рәвештә, қыймәтле көгазыләр турында Россия Федерациисе законнарында билгеләнгән тәртиптә тапшыру (күчү) керми, гарантның алдан язма ризалыгыннан башка (башка нигезләр буенча) тапшырыла алмый.

11. Муниципаль гарантия гарантиядә күрсәтелгән очракларда һәм нигезләрдә гаранттарафыннан (шул исәптән әлеге статьяның 6 пункттының 14 бүлгендә күрсәтелгән төп йөкләмәләршартларында гарантның алдан язма ризалыгыннан башка үзгәртелгән очракта), шулай ук әлегестатьяның 7 пунктында һәм Россия Федерациисе Бюджет кодексының 1153 статьясындағы 5

пунктында билгеләнгән бурыч принципаломын үтәмәгендә, кире алына.

12. Муниципаль гарантия буенча акча түләү турындағы бенефициарның таләбе (гарантия үтәлеше турындағы бенефициарның таләбе) гарантия белән билгеләнгән очракта гына (гарантиялеочрак барлыкка килгәндә) гарантка белдерелергә мөмкин. Гарантия үтәлеше турында бенефициарның таләпләре гарантиядә билгеләнгән тәртиптә язма рәвештә гарантка гарантиядә күрсәтелгән документлар белән күрсәтелергә тиеш.

13. Бенефициар муниципаль гарантия һәм муниципаль гарантия бирү турындағы шартнамәдә билгеләнгән сроктан иртәрәк гарантияне үтәу турындағы таләпне, шул исәптән, принципалийе олар гарантияләре белән тәэммин ителгән гарантияләре үтәу сробы якынлашып килүче дипсаналган вакыйгалар (хәлләр) барлыкка килгән очракта, күрсәтергә хокуксыз.

14. Гарант гарантияне үтәу турында бенефициар таләбе куелу турында принципалга хәбәритәргә һәм таләпнең күчермәсен принципалга тапшырырга тиеш.

15. Гарант муниципаль гарантиядә билгеләнгән вакытта күрсәтелгән таләпкә күшымта итеп бирелгән документлар һәм таләп гарантиясе гарантиясе һәм аңа күшүп бирелгән документлар белән гарантия башкару турындағы бенефициарның таләбен карарга тиеш.

16. Гарантияне башкару турында бенефициарның һәм аңа күшымта итеп бирелгән документларның таләпләре нигезсез һәм (яисә) тиешле гарантияләр шартларына туры килми диптаныла һәм гарант бенефициарның түбәндәгә очракларда таләпләрен канәгатьләндерүдән баш тарта:

1) таләп һәм (яисә) аңа күшымта итеп бирелгән документлар гарантия (гарантиянең гамәлдәбулу сробы) бирелгән вакыт тәмамланғаннан соң гарантка күрсәтелгән;

2) таләп һәм (яисә) аңа күшымта итеп бирелгән документлар билгеләнгән гарантияне бозып гарантка күрсәтелгән;

3) таләп həm (яисә) аңа күшүмтә итеп бирелгөн документлар гарантия шартларына түркүлми;

4) бенефициар принципал həm (яисә) өченче затлар тарафыннан тәкъдим ителгөн принципалгарантияләре белән тәэммин ителгөн йөкләмәләрне тиешенчә үтәүне баш тарткан;

5) әлеге статьяның 7 пунктында həm Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1153 статьясындагы 6 пунктында билгеләнгөн очракларда;

6) гарантиядә билгеләнгөн башка очракларда.

17. Гарантия үтәлеше турында həm (яисә) аңа күшүмтә итеп бирелгөн документлар турында бенефициар таләбе муниципаль гарантиянең нигезләнмәгөн həm (яисә) тиешле шартлары булмагандип танылган очракта, гарант бенефициарга аның таләбен канәгатьләндерүдән баш тарту турында хәбәр итәргә тиеш.

18. Гарант, принципалны күз алдына китерергә мөмкин булган бәхәс бенефициары таләпләренә каршы торырга хокуклы. Гарант хәттә принципал алардан баш тарткан яки үз бурычынтаныған очракта да каршы килү мәгълүматларына хокукны югалтый.

19. Гарантиянең həm аңа күшүмтә итеп бирелгөн документларның үтәлеше турында бенефициар таләбе расланган очракта, гарант гарантиядә билгеләнгөн срокта гарантия буенчайыкламәне үтәргә тиеш.

20. Муниципаль гарантия белән каралган бенефициар алдында гарантның йөкләмәсе гарантия белән тәэммин ителгөн принципалның вакыты чыккан йөкләмәләре күләмендә, әмма гарантия күләменнән артык булмаган күләмдә акча түләү белән чикләнә.

21. Муниципаль гарантия буенча бенефициар алдында гарантны билгеләү туктатыла:

1) гарантиядә билгеләнгөн күләмдә бенефициар гарантиясен туләп;

2) ул бирелгөн (гарантиянең гамәлдә булу вакыты) гарантиядә билгеләнгөн вакыт узгач;

3) гарантия белән тәэммин ителгөн принципалның принципалга həm (яисә) өченче затлар тарафыннан үтәлгөн очракта йә курсәтелгөн йөкләмәләрне башка нигезләр буенча туктаткан очракта (бенефициар тарафыннан курсәтелгөн гарантка həm (яисә) судка гарантияне үтәү турында таләпненбулудына карамастан);

4) бенефициарның гарантка həm (яисә) бенефициарның гарантия буенча йөкләмәләрненнән гарантны азат итү турында язма гаризасын кире кагу юлы белән, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1151 статьясында каралган гарантка принципал гарантка мондый гарантия буенчабенефициарларның фактта булмавы həm киләчәктә алар барлыкка килү өчен нигезләрнең булмавышартларында гарантия кире кагу нәтижәсендә;

5) гарантия бирелгөн принципалның йөкләмәсе билгеләнгөн вакытта барлыкка килмәсә;

6) бенефициар гарантка həm (яисә) судка гарантия үтәү турында гарантка таләпнебелдергәннән соң (шул исәптән принципалны бетерү белән бәйле рәвештә həm (яисә) бенефициарны həm (яисә) бенефициарны юкка чыгаруга бәйле рәвештә) төп йөкләмәне туктатып яисә аны гамәлдәбулмаган кипешү дип тану;

7) бенефициар тарафыннан башка затка тапшырылган яисә бенефициарның гарантия, хокуклар həm (яисә) бурычларның төп йөкләмәләре буенча гарантка карата таләпләрнен, гарантия, хокуклар həm (яисә) вазыйфалар буенча таләпләрнен (хокукларның həm бурычларның) Россия Федерациясе законнарында билгеләнгөн тәртиптә, облигациягә хокукларның яңа хужасына (сатыпалучыга) күчүгә бәйле рәвештә, гарантия белән тәэммин ителә торган принципалның (эмитентның) йөкләмәләрен үтәүгә бәйле рәвештә, кыйммәтле кәгазыләр турында курсәтелгөн таләпләр (хокуклар həm йөкләмәләр) тапшырылганнын тыш) башка нигезләрдә күчү очрагында;

8) башка затка принципал белән бирелгөн очракта яисә башка затка хокукларын həm (яисә) бурычларын (бурычларын) төп йөкләмәләр буенча гарантның алдан язмача ризалыгыннан башкагына тапшыру;

9) гарантияне гарантиядә курсәтелгән очракларда һәм нигезләрдә чакыртып алу нәтижәсендә;

10) гарантиядә билгеләнгән башка очракларда.

22. Аның буенча гарант йөкләмәләре туктатылғаннан соң, бенефициар белән гарантия тотукүрсәтелгән гарантия буенча нинди дә булса хокуклар бенефициары өчен сакланмый.

23. Муниципаль гарантияне туктату турында билгеле булган гарант бу хакта бенефициарга һәбәр итәргә тиеш.

Муниципаль гарантияне бәяләүгә яки туктатуга китерерлек хәлләр барлыкка килү турындабилгеле булган Бенефициар һәм принципал бу турыда гарантка хәбәр итәргә тиеш.

24. Әгәр муниципаль гарантияне гарант тарафыннан үтәү принципалга карата гарантның регресс таләбе хокуқын барлыкка китерсә йә бенефициарның принципалга карата таләбе хокуклары гаранттына бирелсә, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акчалар тиешле бюджет дефицитын финанслау чыганакларында исәпкә алыша, ә мондый муниципаль гарантия буенча йөкләмәләрне үтәү бюджет кредиты бирү буларак чагыла.

25. Әгәр муниципаль гарантияне гарант тарафыннан үтәү принципалга карата гарантның регресс таләбе хокуқын барлыкка китермәсә йә бенефициарның принципалга карата таләбекокуклары гарантка бирелмәсә, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акчалар тиешле бюджетчыгымнарында исәпкә алыша.

26. Гарантка гарант тарафыннан тулы күләмдә яисә гарантия буенча йөкләмәләренең нинди дәбулса өлешендә түләнгән, яисә бенефициарның принципалга карата таләбе хокуклары гаранткабирелгән хокукларны үтәү тәртибендә түләнгән акчаларны регресс тәртибендә кайтару исәбенәалынган акчалата чаралар бюджет кредитларын кире кайтару буларак чагылдырыла.

27. Муниципаль гарантияләр белән тәэммин итәлә торган кредитлар һәм заемнар максатчанбулырга тиеш.

28. Муниципаль гарантия белән тәэммин итәлгән кредит (заем) акчаларыннан максатчанфайдаланмау факты ачыкланган очракта, муниципаль гарантия бирү турындагы шартнамәдә билгеләнгән йөкләмәләрне үтәмәгән яисә тиешенчә үтәмәгән очракта, принципал һәм бенефициар Россия Федерациясе законнары, муниципаль гарантия бирү турындагы шартнамәдә билгеләнгән жаваплы була.

29. Бензициарлар билгеле булмаган затлар даирәсә булган йөкләмәләрне тәэммин итүгә биреләторган муниципаль гарантиянең үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнә.

30. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмиссиясе нәтижәсендә барлыкка килгән йөкләмәләрбуенча муниципаль гарантияләр бирү һәм үтәү үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнә.

31. Муниципаль гарантияләр бирү тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодында аның нигезендә кабул итәлгән әлеге карап белән билгеләнә.

2 бүлек. ЖИРЛЕК БЮДЖЕТЫ ПРОЕКТЫН ТӨЗҮ һәМ КАРАУ

29 статья. Жирлек бюджеты проектын төзү нигезләре

1. Жирлек бюджеты проекты чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәэммин иту максатларында жирлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразы нигезендә төзелә.

2. Жирлек бюджеты проектын төзү - жирлек Башкарма комитетының гадәттән тыш өстенлеге.

Жирлек бюджеты проектын төзү тәртибе һәм сроклары, Россия Федерациясе Бюджет кодексында, жирлек уставында һәм жирлек Советы карарларында билгеләнгән таләпләрне үтәп, жирлек Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

3. Жирлек бюджеты проекты муниципаль хокукый актларда билгеләнгән тәртиптә гавами тыңлауларда фикер алышырга тиеш. Гавами тыңлаулар йомгаклары буенча, финанс орган жирлек бюджеты проектын эшләп бетерә торган тәкъдимнәр эшләнә.

30 статья. Жирлек бюджеты проектын төзү өчен кирәкле белешмәләр

1.

ЖирлекбюджетыпроектынвакытындаһәмсыйфатлыитеттөзүмаксатларындаҗирлекБашкар макомитетыдәүләтхакимиятененбашкаорганнарыннан, жирлеүзидарәорганнарыннанкирәклебелешмәләралыргахокуклы.

2. Жирлекбюджетыпроектынтеңтүбәндәгеләргәнигезләнә:

- 1) Россия Федерациисе Президентының Бюджет юлламасында;
- 2) Татарстан Республикасы Президенты Юлламасында;
- 3) жирлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразында;
- 4) бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләрендә;
- 5) муниципаль программаларда;
- 6) озак сроклы чорга бюджет фаразында (бюджет фаразы проекты, бюджет фаразына үзгәрешләр проекты).

31статья. Жирлекнең социаль-икътисадый үсесе фаразы

1. Жирлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразы өч елга (чираттагы финанс елы һәм план чоры) эшләнә.

2. Жирлекнең социаль-икътисадый үсесе фаразы ел саен жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә әзерләнә.

3. Жирлекнең социаль-икътисадый үсесе фаразы жирлек башкарма комитеты тарафыннан жирлек Советына бюджет проектын кертү турында карар кабул ителү белән бер үк вакытта карала.

4. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең социаль-икътисадый үсесе фаразы план чоры параметрларын төгәлләштерү һәм план чорының икенче ел параметрларын өстәү юлы белән эшләнә.

Шәһәрнең социаль-икътисадый үсеш фаразына аңлатма языунда фараз параметрларын нигезләү, шул исәптән аларны алдан фаразланган үзгәрешләрнең сәбәпләре һәм факторлары күрсәтелгән алдан расланган параметрлар белән чагыштыру да китерелә.

5. Жирлек бюджеты проектын төзү яисә карау барышында жирлекнең социаль-икътисадый үсесе фаразын үзгәрту жирлек бюджеты проектының төп характеристикаларын үзгәртүгә китерә.

6. Жирлекнең озак вакытка социаль-икътисадый үсесе фаразы жирлекнең жирле администрациясе белән Чистай муниципаль районы жирле администрациясе арасында килешү нигезендә Чистай муниципаль районының жирле администрациясе тарафыннан эшләнергә мөмкин.

32статья. Бюджет керемнәрен фаразлау

Бюджет керемнәре жирлек Советына салымнар һәм жыемнар һәм бюджет законнары турындагы карар проектын, шулай ук Россия Федерациисе законнарын, Россия Федерациисе субъектлары законнарын, жирлек Советының муниципаль хокукий актларын һәм Россия Федерациисе бюджет системасы бюджетларының салым булмаган керемнәрен билгеләүче жирлек Советының социаль-икътисадый үсеш фаразы нигезендә фаразлана.

33 статья. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру

1. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру жирлек башкарма комитеты билгели торган тәртиптә һәм методика нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру гамәлдәге һәм кабул ителә торган йөкләмәләрне үтәүгә бюджет ассигнованиеләре буенча аерым гамәлгә ашырыла.

3. Бюджет һәм автоном учреждениеләр тарафыннан муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (әшләр башкаруга) бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру, чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль биремне исәпкә алып, шулай ук хисап финанс елында һәм агымдагы финанс елында аның үтәлешен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

34 статья. Жирлекнең муниципаль программалары

1. Муниципаль программалар жирлек жирлегенең Башкарма комитеты (алга таба - муниципаль программалар) тарафыннан раслана.

Муниципаль программаларны гамәлгә ашыру сроклары үзләре билгели торган тәртиптәжирлекнең Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Муниципаль программалар эшләү һәм күрсәтелгән программаларны формалаштыру һәмгамәлгә ашыру турында каарлар кабул итү тәртибе жирлек Башкарма комитетының муниципальхокукий акты белән билгеләнә.

2. Муниципаль программаларны гамәлгә ашыруны финанс яғыннан тәэммин итүгә бюджетассигнованиеләре күләме Жирлек башкарма комитетының программаны раслаган муниципальхокукий акты нигезендә бюджет чыгымнарының һәр максатчан маддәсе буенча бюджетчыгымнарының тиешле программасы турындагы каар белән раслана.

Финанслауга тәкъдим ителә торган муниципаль программалар чираттагы финанс елыннан башлап жирлек Башкарма комитеты тарафыннан расланырга тиеш.

3. Һәр муниципаль программа буенча ел саен аны гамәлгә ашыруның нәтиҗәлелегенә бәя бирелә. Муниципаль программаны гамәлгә ашыруның нәтиҗәлелеген бәяләү тәртибе һәм критерийлары жирлек Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Муниципаль программаны гамәлгә ашыруның нәтиҗәлелеген бәяләү нәтиҗәләре буенча жирлек бюджеты турындагы каар проекты көртөлүгө бер айдан да соңга калмычча жирлек Советына юлланган көнгө кадәр программаны гамәлгә ашыруга яисә аны гамәлгә ашыруны вакытыннан алда туктатуга бюджет ассигнованиеләрен чираттагы финанс елыннан башлап кыскарту турында каар кабул итепергә мөмкин.

Өлөгө каар кабул ителгән очракта һәм муниципаль контрактлар программаларын үтәүгә төзелгән очракта, жирлек бюджетында муниципаль контрактларның чыгым йөкләмәләрен үтәүгә бюджет ассигнованиеләре карапланган, алар буенча яклар аларны туктату турында килешүгә ирешмәгән.

4. Жирлек бюджетында ведомство максатчан программаларын гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре карапланган, аларны эшләү, раслау һәм гамәлгә ашыру жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

35 статья. Жирлек бюджеты турында каар проектында карау һәм раслау очен тапшырыла торган күрсәткечләрнең составы

1. Жирлек Советы каарында жирлек бюджеты турындагы каарда бюджет керемнәренең гомуми күләме, чыгымнарының гомуми күләме, бюджет дефициты (профициты) һәм шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән башка күрсәткечләр керә торган бюджетның төп характеристикалары булырга тиеш.

2. Бюджет турындагы каар белән тубәндәгеләр раслана:

1) бюджет керемнәренең баш администраторлары исемлеге;

2) бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары исемлеге;

3) бюджет ассигнованиеләрен чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет чыгымнары классификациясенең бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, чыгымнар төрләре төркемнәре буенча бүлү;

4) бюджет ассигнованиеләрен шәһәр бюджеты акчаларын баш урнаштыручылар, бүлекләр, бүлекчәләр, максатчан маддәләр, чыгымнар төрләре төркемнәре буенча чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет чыгымнары классификациясе төрләре төркемнәре буенча бүлү;

5) гавами норматив йөкләмәләрне үтәүгә жибәрелә торган бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме;

6) чираттагы финанс елында һәм план чорында башка бюджетлардан алына торган яисә Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансферлар күләме;

7) чираттагы финанс елына һәм план чорының беренче елына бюджет расланган (расланган) чыгымнарның гомуми күләме шәһәр бюджеты чыгымнарының гомуми күләменең кимендә 2,5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансферлар исәбеннән каралган шәһәр бюджеты чыгымнарын исәпкә алмыйча) план чорының икенче елына шәһәр бюджеты чыгымнарының гомуми күләменең кимендә 5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансферлар исәбеннән каралган шәһәр бюджеты чыгымнарын исәпкә алмыйча);

8) чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары;

9) муниципаль эчке бурычның югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның югары чиге, киләсе елның 1 гыйнварына һәм план чорының ел саен, муниципаль гарантияләр буенча бурычның югары чиге күрсәтелеп, муниципаль финанс елы торышы буенча;

10) Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм жирлек Советы каарларында билгеләнгән шәһәр бюджетының башка күрсәткечләре.

Збулек. ЖИРЛЕК БЮДЖЕТЫН КАРАУ ҺӘМ РАСЛАУ

36 статья. Жирлек бюджеты турында каар проектиң жирлек Советы каравына керту

1. Жирлек Башкарма комитеты авыл жирлеге Советына агымдагы елның 15 ноябренә кадәр жирлек бюджеты турындагы каар проектиң кертә.
2. Бюджет проекти белән бер үк вакытта жирлек Советына әлеге Нигезләмәнен 35 статьясы нигезендә документлар һәм материаллар бирелә.

4бүлек. ЖИРЛЕК БЮДЖЕТЫН ҮТӘҮ

37 статья. Бюджетны үтәү нигезләре

Жирлек бюджетын үтәү жирлек Башкарма комитеты тарафыннан тәэммин ителә.

Жирлек бюджетын үтәүне оештыру жирлек Башкарма комитетына йөкләнә. Бюджетны үтәү җыелма бюджет язмасы һәм касса планы нигезендә оештырыла.

Жирлек бюджеты касса бердәмлеге һәм чыгымнарның бирелгәнлеге нигезендә башкарыла.

38 статья. Жирлек бюджетының җыелма бюджет язмасы

1. Җыелма бюджет язмасын төзү, раслау һәм аңа үзгәрешләр керту жирлек башкарма комитеты тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Җыелма бюджет язмасының расланган күрсәткечләре жирлек бюджеты турындагы жирлек Советы каарына туры килергә тиеш.

Жирлек Советы каарына үзгәрешләр керту турында каар кабул ителгән очракта, жирлек Башкарма комитеты тарафыннан җыелма бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертелә.

3. Җыелма бюджет язмасына жирлек Башкарма комитеты житәкчесе каарлары нигезендә, бюджет турындагы каарга үзгәрешләр кертмичә генә үзгәрешләр кертелергә мөмкин:

- бюджет ассигнованиеләре гавами норматив бурычларны үтәү өчен каралган, - агымдагы финанс елында аларны үтәү өчен бюджет турындагы каар белән расланган ассигнованиеләрнең гомуми күләме чикләрендә, шулай ук бюджет ассигнованиеләре составында резервланган акчаларны яңадан булу исәбенә аны 5 проценттан артмаган очракта;

- бюджет акчаларын алучылар, шулай ук муниципаль мәлкәтне тапшыруға бәйле рәвештә төп бүлүчеләр (бүлүчеләр) функцияләре һәм вәкаләтләре үзгәргән очракта;
- жирле бюджет акчаларына түләттерүне күздә тотучы актларны үтәгән очракта;
- резерв фондлары акчаларыннан, шулай ук расланган бюджет ассигнованиеләре составында башкача резервланган акчалардан файдаланган (яңадан бүлгән) очракта, бюджет турындағы карапда аларны куллану құләме һәм юнәлешләре күрсәтелгән;
- конкурс нигезендә бирелә торған бюджет ассигнованиеләре яңадан бүләнгән очракта;
  - бюджет ассигнованиеләре ағымдагы финанс елы белән план чоры арасында яңадан бүлешкән очракта, бюджет ассигнованиеләренең гомуми құләме турында карап белән караптан чикләрдә бюджет ассигнованиеләренең төп күрсәтмәсенә тиешле финанс елына муниципаль хезмәт күрсәтуләргә бюджет акчалары бүләп бирелгән очракта;
  - максатчан билгеләнешле физик һәм юридик затлардан бюджет турындағы карап белән расланган құләмнәрдән тыш субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансферлар һәм кире кайтарылмың торған көрәннәр алған очракта, шулай ук күрсәтелгән чараптар кыскартылған (ихтыяжны кире кайтарған) очракта;
- муниципаль учреждениеләр тибы һәм муниципаль унитар предприятиеләренең оештыру-хокукий рәвеше үзгәргән очракта;
- ағымдагы елның бюджет ассигнованиеләре төзелгән муниципаль контрактлар өчен товарлар кайтартуға, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтугә түләүгә арттырылған очракта, хисап финанс елында шуши муниципаль контрактларның шартлары нигезендә әлеге карап белән билгеләнгән таләпләр нигезендә күрсәтелгән муниципаль контрактларны үтәүгә файдаланылмаган бюджет ассигнованиеләре шуши финанс елы башына файдаланылмаган калдықтан артмаган құләмдә түләнергә тиеш;
- бюджет ассигнованиеләре бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруға яңадан көртелгән һәм муниципаль милек объектларына капитал салуларны гамәлгә ашыруға субсидияләр (юл фондларының бюджет ассигнованиеләреннән тыш) бирелгән очракта, капитал көртәннәрне гамәлгә ашыруны финанс белән тәэммин итү ысулы үзгәргендә, капитал көртәннәрне гамәлгә ашыруға бюджет инвестицияләре һәм субсидияләр биру тәртибенә үзгәрешләр көртелгәннән соң күрсәтелгән муниципаль милек капитал салуларны гамәлгә ашыруға субсидияләр, муниципаль контрактлар яисә субсидияләр биру турында килешүләр көртелгәннән соң.

Әлеге пункттың бишенче абзацында күрсәтелгән жирлек бюджеты акчалары жирлек башкарма комитеты тарафыннан караптан.

Әлеге пунктта билгеләнгән нигезләрдә жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр көрту бюджет турындағы карап белән расланган бюджет ассигнованиеләре құләме чикләрендә гамәлгә ашырыла, моңа ярашлы рәвештә жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр көрту бюджет турындағы карап белән расланган чыгымнарының гомуми құләмен арттырып башкарлырыга мөмкин.

Жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр көрткөндә гавами норматив бурычларны үтәүгә һәм бюджет турындағы карапта үзгәрешләр көртмичә башка бюджет ассигнованиеләрен арттыру өчен муниципаль бурычка хезмәт күрсәтугә караптан бюджет ассигнованиеләрен кимету рәхсәт итеп.

4. Жирлек бюджетының жыелма бюджет язмасын төзу һәм алып бару тәртибендә бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, бүлекчәләр, максатчан маддәләр, чыгымнар тәрләренең тәркемнәре (тәркемнәре һәм тәркемнәре) буенча йә бюджет акчаларының төп бүлүчеләре, бүлекләр, бүлекчәләр, максатчан маддәләр (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программага карамаган юнәлешләре), жирлек бюджеты чыгымнары чыгымнары классификациясенең чыгымнар тәрләре тәркемнәре (тәркемнәре һәм тәркемнәре) буенча жыелма бюджет язмасы күрсәткечләрен раслау күздә тотыла.

Жирлек бюджетының жыелма бюджет язмасын төзу һәм алып бару тәртибендә бюджетлар чыгымнары классификациясенең элементлары (ярдәмче тәркемнәре һәм элементлары) тәрләре кодлары, дәүләт идарәсе секторының операцияләр классификациясе чыгымнары кодлары буенча жыелма бюджет язмасы күрсәткечләрен раслау, шул исәптән бюджет чыгымнарының төрле максатчан статьялары һәм (яисә) тәрләре, дәүләт идарәсе секторының бюджет акчаларының төп күрсәткечләрен

классификацияләү төркемнәре һәм статьялары өчен дифференциацияләнгән булуы каралырга мөмкин.

39 статья. Касса планы

1. Касса планын төзү һәм алып бару жирлек Башкарма комитетеси тарафыннан башкарыла.
2. Касса планында жирлек бюджетының бердәм счетында калган средстволар белән идарә итү операцияләрен гамәлгә ашыруга кулланыла торган акчаларның иң чик күләме билгеләнә.
3. Жирлек Башкарма комитетеси касса планын төзү һәм алып бару тәртибен, шулай үк бюджет акчаларын баш администратор тарафыннан бюджет керемнәренең баш администраторы тарафыннан касса планын төзү һәм алып бару өчен кирәклे белешмәләрне финанслау чыганакларының баш администраторы тарафыннан тапшыру составын һәм срокларын билгели.
4. Муниципаль контрактларны, башка шартнамәләрне түләү буенча бюджеттан касса түләүләрен фаразлау, муниципаль ихтыяжларны тәэммин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алуны планлаштырганда төзелгән муниципаль контрактлар, шартнамәләр буенча акча йөкләмәләрен түләү срокларын һәм күләмнәрен исәпкә алып, төzelә.

40 статья. Жирлек бюджетының керемнәр буенча үтәлеше

Бюджетның керемнәр буенча үтәлеше тубәндәгеләрне күздә тота:

агымдагы финанс елында Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән жирлек Советы карары һәм Татарстан Республикасының башка законнары турындагы карары һәм жирлек Советы каарлары белән Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә кабул ителгән Федераль казначылык органнары һәм бюджетка башка керемнәр нормативлары буенча бүленә торган Россия Федерациясе бюджет системасына салымнар, жыемнар һәм башка керемнәр бүлүдән жирлек бюджетының бердәм счетына керту;

артык бүленгән суммаларны күчерү, артык түләнгән яисә артык түләтелгән суммаларны кире кайтару, шулай үк мондый кире кайтаруны вакытында башкармаган өчен процентлар һәм артык түләтелгән суммалар процентлар суммасы;

Россия Федерациясе законнары нигезендә артык түләнгән яисә артык түләтелгән суммаларны исәпкә алу;

администратор тарафыннан Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларына түләүләр керемнәрен төгәлләштерү;

Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә жирлек бюджетының бер счетыннан арттырылган яисә артык түләтелгән салымнар, жыемнар һәм бүтән түләүләрне кире кайтаруны (исәпләүне, төгәлләштерүне) гамәлгә ашыру өчен кирәклे артык бүленгән суммаларны, акчаларны, шулай үк мондый кире кайтаруны вакытында башкармаган өчен процентлар һәм артык түләтелгән суммаларга, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә жирлек бюджетының бердәм счетыннан күчерү.

41 статья. Жирлек бюджетының чыгымнар буенча үтәлеше

1. Жирлек бюджетын чыгымнар буенча үтәү тәртибе, Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләрен үтәгән килеш, жирлек башкарма комитетеси тарафыннан билгеләнә.
2. Жирлек бюджетын чыгымнар буенча үтәү тубәндәгеләрне күздә тота:
  - 1) бюджет һәм акча йөкләмәләрен кабул итү һәм исәпкә алу;
  - 2) акчалата йөкләмәләрне раслау;

- 3) акчалата йөклөмөләр өчен түләүне санкцияләү;
- 4) акчалата йөклөмөләрне үтәүне раслау.

3. Бюджет акчаларын алучы агымдагы финанс елында һәм бюджет йөклөмөләре лимитларының планлы чорында аңа кадәр житкерелгән бюджет йөклөмөләрен ала.

Бюджет акчаларын алучы муниципаль контрактлар, физик һәм юридик заттар, индивидуаль эшкуарлар яисә Россия Федерациясе законнары, башка хокукый акт, килешү нигезендә бюджет йөклөмөләрен кабул итә.

4. Бюджет акчаларын алучы жирлек бюджеты акчалары исәбеннән түләүне санкцияләү өчен кирәкле, ә түләү документлары нигезендә оператив-эзләү чараларын үтәүгә бәйле очракларда түләү йөклөмөләрен түләү бурычын раслый.

5. Жирлек Башкарма комитеты бюджет һәм акча йөклөмөләрен исәпкә куйганда, акча йөклөмөләрен түләүне санкцияләгәндә әлеге статьяның 1 пунктында каралган тәртип нигезендә түбәндәгеләрне тикшереп тора:

бюджет акчаларын алучыга житкерелгән бюджет йөклөмөләренең яисә бюджет ассигнованиеләренең тиешле лимитларыннан бюджет йөклөмөләрен арттырмау, шулай ук бюджет чыгымнары мәгълүматларының туры килүе;

тиешле бюджет йөклөмәссе исәпкә куелган мәгълүматның акчалата йөклөмөләре турындағы мәгълүматка туры килүе;

акча йөклөмөләре барлықка килүне раслаучы документлар булу.

Жирлек Башкарма комитеты билгеләгән һәм әлеге статьяның 1 пунктында каралган тәртиптә әлеге пунктта күрсәтелгән мәгълүматка өстәмә рәвештә башка мәгълүмат билгеләнергә мөмкин.

Бюджет йөклөмәссе муниципаль контракт нигезендә барлықка килгән очракта, өстәмә рәвештә дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәэммин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтуләрне сатып алушар өлкәсендә контракт системасы турындағы Россия Федерациясе законнарында каралган _ контрактлар реестрында муниципаль контракт турындағы белешмәләрнең һәм муниципаль контракт нигезендә барлықка килгән бюджет йөклөмәсен исәпкә алу турындағы белешмәләрнең туры килүен тикшереп тору гамәлгә ашырыла.

Акчалата йөклөмөләрне түләү (гавами норматив йөклөмөләр буенча акчалата йөклөмөләрдән тыш) бюджет йөклөмөләре лимитлары алучыларга житкерелгән бюджет акчалары чикләрендә гамәлгә ашырыла.

Ачык норматив йөклөмөләр буенча акчалата йөклөмөләрне түләү бюджет ассигнованиеләре бюджет акчаларын алучыга житкерелгән чикләрдә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

6. Акчалата йөклөмөләрне үтәүне раслау жирлек бюджетының физик яисә юридик заттар, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары, халықара хокук субъектлары файдасына бердәм счетыннан акчаларны исемлекләүне раслый торган түләү документлары нигезендә гамәлгә ашырыла, шулай ук бюджет акчаларын алучыларның акчалата йөклөмөләрен үтәүне раслаучы башка документларны тикшерү.

42 статья. Бюджет язмасы

1. Төп бүлүчеләрнен (боеручыларның) бюджет язмаларын төзу һәм алып бару тәртибе аларга үзгәрешләр кертүне дә кертеп, жирлек башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Бюджет акчаларын бүлүчеләрнең бюджет язмалары расланган жыелма бюджет язмасы һәм жирлек башкарма комитеты раслаган бюджет йөклөмөләре лимитлары нигезендә төзелә.

Бюджет акчаларын бүлүчеләрнең бюджет язмалары бюджет ассигнованиеләре һәм аларга житкерелгән бюджет йөклөмөләре лимитлары нигезендә төзелә.

2. Бюджет язмасын раслау һәм аңа үзгәрешләр керту бюджет акчаларын баш булуче (булуче) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Бюджет язмаларының чыгымнар һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары күрсәткечләре ведомство буйсынуындагы күрсәтмәчеләргә һәм (яисә) бюджет акчаларын алучыларга чираттагы финанс елы башына кадәр житкерелә.

Бюджет язмаларын төзү һәм алып бару тәртибе чыгымнарын ярдәмче төркемнәре (төркемчәләре һәм элементлары) буенча бюджет йөкләмәләренең расланган лимитларын детальләштерүне бюджет акчаларының баш булучесенең (курсәтмә бирүчесенең) хокукуын яисә бурычын билгеләргә мөмкин.

Бюджет акчаларын баш булученең чыгымнары буенча расланган бюджет язмасы күрсәткечләрен жыелма бюджет язмасы күрсәткечләренең туры китереп үзгәртү, жыелма бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертмичә генә рөхсәт ителми.

Бюджет акчаларын булученең бюджет язмасы күрсәткечләре нигезендә бюджет акчаларын булученең бюджет язмасы күрсәткечләре нигезендә бюджет акчаларын булученең бюджет язмасына бюджет акчаларын баш булученең бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертмичә генә үзгәртү рөхсәт ителми.

43 статья. Жирлек бюджетының чыганаклар буенча үтәлеше бюджет кытлыгын финанслау

1. Жирлек бюджетын бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча үтәу жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә жыелма бюджет язмасына ярашлы рәвештә бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы, администраторы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары буенча бюджет ассигнованиеләре исәбеннән үтәлергә тиешле акчалата йөкләмәләр өчен түләүне санкцияләу жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

44 статья. Финанслауның ин чик күләмнәре

1. Жирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә чыгымнар буенча жирлек бюджетын үтәуне оештырганда агымдагы финанс елның тиешле чорында акчалата йөкләмәләр өчен түләүнен ин чик күләмен (финанслауның ин чик күләмнәрен) баш булучегә, курсәтмә бирүчегә һәм бюджет акчаларын алучыларга раслау һәм житкерү күздә тотылырга мөмкин.

2. Финанслауның ин чик күләмнәре тулаем алганда баш булучегә, боерык бирүчегә һәм бюджет акчаларын алучыларга карата агымдагы финанс елы башыннан сизelerлек яисә квартал саен үсә баручы нәтижәгә йә төп булучеләрне, бюджет акчаларын алучыларны финанслауга гаризалар нигезендә тиешле кварталга билгеләнә.

45 статья. Бюджетны үтәгендә бюджет турында карап белән расланган керемнәрдән фактически файдалану

1. Жирлек бюджетын үтәгендә доходларның гомуми күләмен бюджет турындагы карап белән расланган керемнәрдән тыш фактта алынган керемнәр, агымдагы финанс елниң һәм план чорына бюджет турындагы карапга муниципаль алынмаларны биләүгә, муниципаль бурычларны каплауга, шулай ук расланган жыелма бюджет язмасында карапган күләмдә бюджет ассигнованиеләре үтәлешенә караплан очракта, жирлекнән гавами норматив йөкләмәләрен үтәүгә үзгәрешләр кертмичә, жирлек башкарма комитеты тарафыннан жибәрелергә мөмкин.

2. Физик һәм юридик затлардан субсидияләрнен, субвенцияләрнен һәм кире кайтарылмый торган башка бюджетара трансферларның максатчан билгеләнеше булган, шул исәптән Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән тәртиптә жирлек бюджетына керә торган, бюджет үтәлеше турында жирлек Советы карапы белән

расланган керемнәр бюджеты түрында бюджеттән тыш алынган фактта, агымдагы финанс елына һәм план чорына бюджет түрында жирлек Советы каарына үзгәрешләр кертмичә, җыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертеп, максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансферлар биrudу максатларына ярашлы рәвештә бюджет чыгымнарын арттыруга жибәрелә.

46 статья. Агымдагы финанс елын төгәлләү

Бюджет кодексының 242 статьясындагы 2 пунктында курсәтелгән операцияләрдән тыш, бюджет үтәлеше буенча операцияләр 31 декабрьдә тәмамлана.

Агымдагы финанс елында бюджет үтәлеше операцияләрен төгәлләү Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләре нигезендә жирлек Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

47 статья. Агымдагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты түрында жирлек Советы каарына үзгәрешләр керту

1. Жирлек Башкарма комитеты әлеге каарарны хокукий җайга салу предметы булган барлык мәсьәләләр буенча жирлек Советы каарына агымдагы финанс елына һәм план чорына үзгәрешләр керту түрында каарар проектын эшли һәм жирлек Советына тәкъдим итә.

Курсәтелгән каарар проекты белән бер ук вакытта түбәндәге документлар һәм материаллар тапшырыла:

- 1) агымдагы финанс елының үткән хисап чорындагы жирлек бюджеты үтәлеше түрында белешмәләр;
- 2) агымдагы финанс елында жирлек бюджетының көтелгән үтәлешен бәяләү;
- 3) агымдагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты түрында жирлек Советы каарына тәкъдим ителә торган үзгәрешләрнең нигезле аңлатмасы.

5бүлек. БЮДЖЕТ ХИСАПЛЫЛЫГЫН ТӘЗҮ, ТЫШКЫ ТИКШЕРУ, КАРАУ ҺӘМ РАСЛАУ

48 статья. Бюджет исәбенә алу һәм бюджет хисаплылығы нигезләре

1. Бюджет исәбенә алуның һәм бюджет хисаплылығының бердәм методологиясе һәм стандартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләренә ярашлы рәвештә Россия Федерациясе Финанс министрлығы тарафыннан билгеләнә.

2. Бюджет исәпкә алыу финанс һәм финанс булмаган активларның һәм йәкләмәләрнең торышы түрында, шулай ук курсәтелгән активларны һәм йәкләмәләрне үзгәртә торган операцияләр түрында акчалата чагылышта мәгълүматны җыюның, теркәүнең һәм гомумиләштерүнең тәртипле системасыннан гыйбарәт.

Бюджет исәпкә алыу Россия Федерациясенең бюджет классификациясен үз эченә алган счетлар планы нигезендә гамәлгә ашырыла.

Бюджет исәбе хисаплары планы һәм аны куллану буенча инструкция Россия Федерациясе Финанс министрлығы тарафыннан раслана.

3. Бюджет хисаплылығы түбәндәгеләрне үз эченә ала:

- 1) бюджет үтәлеше түрында хисап;
- 2) бюджет үтәлеше балансы;
- 3) эшчәнлекнең финанс нәтижәләре түрында хисап;
- 4) акча чараларының хәрәкәте түрында хисап;
- 5) аңлатма языу.

4. Бюджет үтәлеше түрында хисапта Россия Федерациясенең бюджет классификациясе нигезендә бюджет дефицитын финанслау керемнәре, чыгымнары һәм чыганаклары буенча бюджет үтәлеше түрындагы мәгълүматлар бар.

5. Бюджет акчаларының баш администраторлары бюджет акчаларын алучылар (булучеләр) тарафыннан тапшырылган бюджет хисабы нигезендә бюджет акчалары

алучылар, бюджет керемнәре администраторлары, бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары администраторлары тарафыннан бюджет хисабын төзиләр.

Жирлек бюджеты акчаларының баш администраторлары билгеләнгән срокларда жирлек башкарма комитетында бюджет хисабын тапшыра.

6. Жирлекнең бюджет хисабы төп администраторларының жыелма бюджет хисабы нигезендә жирлек башкарма комитеты тарафыннан төзелә

акчалар жирлек башкарма комитети житәкчесенә тапшырыла.

7. Шәһәрнең бюджет хисабы еллық. Бюджет үтәлеше турында хисап квартал саен исәпләнә.

8. Шәһәр бюджетының үтәлеше турында еллық хисаплар жирлек Советы каарлары белән расланырга тиеш.

49 статья. Уткәру турында еллық хисапны тышкы тикшерү жирлек бюджеты

1. Жирлек бюджетының үтәлеше турында еллық хисап, аны караганчы, жирлек Советында тышкы тикшерү узарга тиеш, ул бюджет акчалары баш администраторларының бюджет хисабын тышкы тикшерүне һәм бюджет үтәлеше турында еллық хисапка бәяләмә бирүне үз эченә ала.

2. Жирлек бюджеты үтәлеше турында еллық хисапның тышкы тикшерүе контроль-ревизия комиссиясе тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3. Тышкы тикшерү өчен Контроль-ревизия комиссиясенә тубәндәгеләр тапшырыла:

1) бюджет үтәлеше турында хисап;

2) бюджет үтәлеше балансы;

3) эшчәнлекнең финанс нәтижәләре турында хисап;

4) акча чараларының хәрәкәте турында хисап;

5) шәһәр жирлегенең аңа агымдагы елның 1 апреленнән дә соңға калмычча бәяләмәгә әзерләнү өчен аңлатма языу. Жирлек бюджетын үтәү турында еллық хисапка бәяләмә әзерләү бер айдан да артмаган срокта уздырыла.

5. Жирлек бюджеты акчаларының баш администраторлары агымдагы финанс елның 1 апреленнән дә соңға калмычча тышкы тикшерү өчен контроль-ревизия комиссиясенә еллық бюджет хисабын тапшыра.

6. Бюджетның үтәлеше турында еллық хисапка бәяләмә контроль-ревизия комиссиясе тарафыннан жирлек башкарма комитетына бер үк вакытта юллама белән тапшырыла.

50 статья. Жирлек Советы бюджетының үтәлеше турында еллық хисапны тәкъдим итү, карау һәм раслау

1. Бюджет үтәлеше турында еллық хисап Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә жирлек советы тарафыннан раслана.

2. Жирлек бюджетының үтәлеше турындагы еллық хисап белән бер үк вакытта жирлек башкарма комитеты тубәндәгеләрне тапшыра:

1) жирлек Советының бюджет үтәлеше турындагы каары проекты;

2) резерв фонды ассигнованиеләренең үтәлеше турында хисап;

3) бюджет кредитлары бирү һәм аларны каплау турында хисап;

4) эчке бурычның торышы турында хисап;

5) аңлатма языу;

6) бюджет законнарында каралган башка документлар һәм материаллар.

3. Шәһәр Советы Контроль-ревизия комиссиясе бәяләмәсен алганнын соң шәһәр бюджетының үтәлеше турындагы хисапны карый.

Бюджет үтәлеше турындагы еллық хисапны карау нәтижәләре буенча шәһәр Советы бюджет үтәлеше турындагы каарны раслау яисә кире кагу турында каар кабул итә.

Жирлек Советы бюджет үтәлеше түрүнда карап кире кагылган очракта, ул күрсәткечләрне дөрес чагылдырмау яисә тулысынча кире кагу фактларын бетерү һәм бер айдан да артмаган срокка кабат тапшыру өчен кайта.

4. Шәһәр бюджетының үтәлеше түрүнда еллык хисап жирлек Советына агымдагы елның 1 маеннан да соңга калмыйча тапшырыла.

51 статья. Жирлек бюджетының үтәлеше түрүнда карап

1. Жирлек бюджетының үтәлеше түрүндагы карап белән, керемнәрнең, чыгымнарның һәм бюджет дефицитының (профицитының) гомуми қуләмен күрсәтеп, хисап финанс елзың бюджетның үтәлеше түрүнда хисап раслана.

2. Хисап финанс елзың жирлек бюджетының үтәлеше түрүндагы карапга карата аерым күшымталар белән түбәндәгә күрсәткечләр раслана:

- 1) бюджетлар керемнәре классификациясе кодлары буенча бюджет керемнәре;
- 2) жирлек бюджеты акчаларының баш бүлүчеләре буенча бюджет чыгымнары;
- 3) бюджетлар чыгымнары классификациясенең бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет чыгымнары;

4) бюджетлар кытлыкларын финанслау чыганаклары классификациясе кодлары буенча бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары;

бүлек. МУНИЦИПАЛЬ ФИНАНС КОНТРОЛЕ

52 статья. Муниципаль контроль төрләре

1. Муниципаль финанс контроле гавами норматив йәкләмәләрне һәм физик затларга муниципаль берәмлек бюджетыннан башка түләуләр буенча йәкләмәләрне үтәүне, шулай ук муниципаль контрактлар, бюджеттан акчалар бирү түрүнда шартнамәләр (килешүләр) шартларын үтәүне тәэммин иту максатларында гамәлгә ашырыла.

Муниципаль финанс контроле тышкы һәм эчке, башлангыч һәм аннан соңғы финанс контроленә бүленә.

2. Тышкы муниципаль финанс контроле контроль-ревизия комиссиясенең (алга таба - тышкы муниципаль финанс контроле органы) контроль эшчәnlеге булып тора.

3. Бюджет хокук мөнәсәбәтләре өлкәсендә эчке муниципаль финанс контроле жирлек башкарма комитетының, шәһәрнең жирле үзидарә органнарының, жирлек бюджетын казначылык белән үтәү органының контроль эшчәnlеге булып тора.

4. Башлангыч контроль жирлек бюджетын үтәү процессында бюджет хокук бозуларын кисәтү һәм кисәтү максатларында гамәлгә ашырыла.

5. Алдагы контроль аларны үтәүнен законлылыгын, исәпкә алуның һәм хисаплылыкның дөреслеген билгеләү максатларында шәһәр бюджетын үтәү нәтижәләре буенча гамәлгә ашырыла.

53 статья. Муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру объектлары һәм ысууллары

Муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру объектлары һәм ысууллары Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә билгеләнә.

54 статья. Тышкы муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча Контроль-ревизия комиссиясе вәкаләтләре

1. Муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча Контроль-ревизия комиссиясенең вәкаләтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы, 2011 елның 7 февралендәгә «Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләрнең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәnlегенең гомуми принциплары түрүнда» гы бномерлыш Федераль законы нигезендә билгеләнә.

55 статья. Эчке муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча эчке муниципаль финанс контроле органнары вәкаләтләре

1. Эчке муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча эчке муниципаль финанс контроле органнары вәкаләтләре түбәндәгеләрдән гыйбарәт:

жайга сала торган бюджет хокук мөнәсәбәтләре нигезләмәләренен үтәлешен тикшереп тору, шул исәптән муниципаль учреждениеләрнең бухгалтерлык хисабына һәм бухгалтерлык (финанс) хисаплылыгын төзүгә һәм тапшыруга карата таләпләрне билгеләү;

Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан физик затларга гавами норматив йөкләмәләр һәм башка түләүләр буенча йөкләмәләр, шулай ук тиешле бюджеттан, муниципаль контрактлардан акчалар бирү турында шартнамәләр (килешүләр) шартларын үтәүне тикшереп тору;

бюджеттан акчалар бирү турынdagы шартнамәләрне (килешүләрне) үтәү максатларында төзелгән шартнамәләрнең (килешүләрнен) шартларын, шулай ук әлеге Кодекста каралган очракларда муниципаль контрактларны үтәү максатларында төзелгән шартнамәләрнең (килешүләрнен) шартларын тикшереп тору;

бюджет акчаларын (бюджеттан бирелгән акчалар) бирү һәм (яисә) файдалану нәтиҗәләре турынdagы хисапларның, шул исәптән муниципаль программаларны, биремнәрне башкару турынdagы хисапларның, акчаларны бюджеттан бирү күрсәткечләренең күрсәткечләренә ирешү турынdagы хисапларның, хисапларның дөреслеген тикшереп тору;

сатып алулар өлкәсендә муниципаль ихтыяжларны тәэммин иту өчен товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алулар өлкәсендә контракт система турынdagы Россия Федерациясе законнарында каралган контроль.

2. Эчке муниципаль финанс контроле органнары тарафыннан эчке муниципаль финанс контроле вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда:

тикшерүләр, ревизияләр һәм тикшерүләр үткәрелә;

контроль объектларына актлар, бәяләмәләр, күзаллаулар һәм (яисә) күрсәтмәләр жибәрелә;

мәжбүриләүнен бюджет чараларын куллану турында финанс органнарына хәбәр ителә;

административ хокук бозулар турынdagы законнарда билгеләнгән тәртиптә административ хокук бозулар турында эшләр башкару гамәлгә ашырыла;

тикшерүләр, ревизияләр һәм тикшерүләр үткәру өчен кирәkle эксперtlar үткәru (оештырыла);

эчке муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру өчен кирәkle мәгълүмат, мәгълүмат технологияләре һәм мәгълүматны яклау турынdagы Россия Федерациясе законнары, закон белән саклана торган башка сер турынdagы Россия Федерациясе законнары нигезендә дәүләт һәм муниципаль мәгълүмат системаларына дайими кереп йөрү мөмкиnlеге барлыкка килә;

Россия Федерациясе Граждан кодексы нигезендә муниципаль ихтыяжларны гамәлгә яраксыз дип тәэмmin иту өчен товарларны, эшләрне, хезмәт күрсәтуләрне сатып алуларны тану турынdagы дәгъвалар судка жибәрелә.

3. Эчке муниципаль финанс контроле органнарының вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибе жирле администрацияләрнең муниципаль хокукый актлары, шулай ук эчке муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру стандартлары белән билгеләнә.

Эчке муниципаль финанс контроле органнарының вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибендә тикшерүләр, ревизияләр һәм тикшерүләр үткәру нигезләре һәм тәртибе, шул исәптән эчке муниципаль финанс контроле органнары вазыйфаи затларының хокукларын һәм бурычларын, контроль объектларының (аларның вазыйфаи затларының) хокукларын һәм бурычларын, шул исәптән эчке муниципаль финанс контроле органнары вазыйфаи затларының гамәлгә ашырыла торган тикшерүләрне, ревизияләрне һәм тикшерүләрне оештыру-техник тәэмmin иту буенча хокукларын һәм бурычларын уздыру турында карар кабул итәргә вәкаләтле вәкил затлары исемлеге булырга тиеш.

Эчке муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру стандартлары жирле үзидарәнен аерым муниципаль хокукый актлары белән билгеләнгән эчке муниципаль

финанс контроле органнары вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибе нигезендә жирле үзидарә органы тарафыннан раслана.

56 статья. Мәжбүриләүнең бюджет чараларын куллану вәкаләтләре

1. Жирлек башкарма комитеты күрсәтелгән каарларны үзгәрту (гамәлдән чыгару) турында каар яисә Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән очракларда һәм тәртиптә мәжбүриләүнең бюджет чараларын кулланудан баш тарту турында каар кабул итә, шулай ук күрсәтелгән каарларны үзгәрту (кире кагу) турында каар кабул итүнең күчермәләрен муниципаль финанс контроле органына һәм күрсәтелгән каарларда мәжбүриләүнең бюджет чараларын куллану турындагы каарларда күрсәтелгән каарларны үзгәрту (баш тарту) турында каар кабул итә.
2. Мәжбүриләүнең бюджет чараларын куллану турындагы каарда күрсәтелгән мәжбүр итү чараларын куллану турында хәбәрнамәдә күрсәтелгән мәгълүматны, бюджет бозучы контроль объектын, бюджет дәрәҗәсендә мәжбүр итү һәм аны үтәү срокларын күздә тотарга тиеш.
3. Жирлек Башкарма комитеты бюджет чараларын куллану турында каар кабул итү яисә кулланудан баш тарту турында каар кабул итү максатларында муниципаль финанс контроле органына мәжбүр булуның бюджет чараларын куллану турында хәбәрнамәдә булган белешмәләрне тәгәлләштерү турында, аны алғаннан соң 30 календарь көн дәвамында запрос жибәрергә хокуклы.
4. Жирлек Башкарма комитеты күрсәтелгән каарны үзгәрту (гамәлдән чыгару) турында каар кабул итүнең бюджет чараларын куллану турында каарны тиешле тәртиптә, күрсәтелгән каарларны үзгәрту (гамәлдән чыгару) турында каар кабул итүнең бюджет чараларын куллану тәртибенде үти.